

Arbeiderpartiet

BERETNINGEN ER UTARBEIDET AV PARTIKONTORET

Arbeiderpartiets beretning 2017-2018

Innledning

FORORD.....	2
1. LANDSMØTET 2017.....	4
2. LANDSSTYRET	11
3. SENTRALSTYRET.....	20
4. PARTIKONTORET.....	21
5. ORGANISASJONSARBEIDET.....	23
6. POLITIKKUTVIKLING	33
7. FAGLIG-POLITISK ARBEID.....	41
8. INTERNASJONALT ARBEID	44
9. KOMMUNIKASJONSARBEIDET.....	46
10. VALGKAMPEN 2017.....	49
11. STORTINGSGRUPPA.....	51
12. AUF.....	66

Forord

Stortingsvalget i 2017 ga ikke det valgresultatet vi hadde håpet. Til tross for stor innsats i valgkampen oppnådde vi et svakt valgresultat - og til tross for tilbakegang for de borgelige partiene, ble det et fortsatt flertall for en regjering ledet av Erna Solberg.

Etter valget startet vi et omfattende evalueringsarbeid bestående av velgerundersøkelser, evaluering i fylkene, medlemsundersøkelse og omfattende reisevirksomhet i partiorganisasjonen. Mer enn 9500 medlemmer svarte på medlemsundersøkelsen – det var et rekordhøyt antall. Dette viser et stort engasjement hos våre medlemmer for å bidra til at partiet skulle komme raskt og sterkere tilbake.

Inn i vinteren 2017–2018 nådde #metoo-kampanjen Arbeiderpartiet for fullt. En økt bevissthet har ført til at flere har meldt ifra om uønskede episoder, på ulike nivå i organisasjonen. Et utvalg ledet av Pål Lønset fikk oppgaven å utvikle nye og mer dekkende retningslinjer og prosedyrer for vår holdning og håndtering av disse sakene. Arbeiderpartiet skal være en organisasjon der unge og eldre, kvinner og menn skal kunne delta sammen, og være trygge på å ikke oppleve uønsket seksuell oppmerksomhet.

Evalueringen og medlemsundersøkelsen lå til grunn for de politiske utvalgene som ble satt ned høsten 2017, og organisasjonsutvalget som har jobbet i perioden. Utvalgene ble satt ned på områder der partiet hadde behov for å utvikle ny politikk, og involvere organisasjonen. Ved siden av organisasjonsutvalget som har vært i arbeid, har to store skoleringsprosjekter blitt satt i gang:

Modell- og ressurskommuneprosjektet som har gått ut på å forberede og heve kompetansen i et utvalg kommunepartier på valgkamp. I tillegg har partiet rullet ut grunnskoleringsprosjektet i hele landet. Et slikt prosjekt har vært etterspurt av organisasjonen lenge, og over 450 personer har deltatt på fylkesvise samlinger i alle fylker. Nå er vi i gang med trinn 2 av prosjektet, der skoleringen tas videre ut i kommunepartiene.

Strategien som er lagt frem mot valget i 2019, vektlegger vår plassering som ledende kraft på venstresiden - og viktigheten av det faglig-politiske samarbeidet. Vi skal sørge for å bygge opp igjen entusiasmen for vårt prosjekt gjennom å være tydelig verdiforankret, nært folk og ambisiøse. Da må vi bruke hele styrken i medlemsorganisasjonen vår. Sentralstyret har prioritert å reise mye i hele 2018 for å sikre tett dialog og innspill både fra egen organisasjon, organisasjonsliv og velgere.

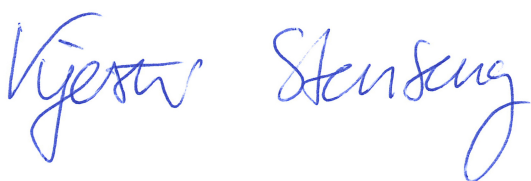
Høsten 2018 har stemningen i organisasjonen snudd, og organisasjonen er klar for kommunevalgkamp. Mange har meldt seg inn, og vi har flotte kandidater – både nye og erfarne – som stiller på lister for Arbeiderpartiet for å være med og prege sine lokalsamfunn. Samarbeidet med AUF og med LO er tett og godt, og vi jobber med å utvikle det enda bedre på lokalt nivå. I perioden har vi fått på plass 170 samarbeidsavtaler med Fagforbundet i kommunene. Dette er viktige virkemiddel for et godt faglig-politisk samarbeid.

Med et svakt valgresultat har partiet også vært nødt til å tilpasse seg endring i de økonomiske forutsetningene. Det har vært lagt ned et stort arbeid av de ansatte for å kutte kostnader, uten at dette har hatt konsekvenser for tilbudet til medlemmene våre. Vi går inn i 2019 med en

bærekraftig økonomi, der det er rom for mye aktivitet, men arbeidet med å skaffe inntekter til medlemsaktivitet og valgkamp vil være viktig også framover.

Partiet står også oppe i omfattende strukturendringer som følge av kommune- og fylkessammenslåinger. Våre lokalpolitikere på ulike nivåer, har de siste årene brukt mye tid og krefter på arbeidet i ulike komiteer og fellesnemnder. For noen har dette gitt ny energi og ny giv, andre steder har sammenslåing vært gjennomført mot lokal vilje, og i krevende prosesser. Framover blir det viktig å legge til rette for å bygge gode relasjoner og god partikultur i de nye kommune- og fylkespartiene. I tillegg er det viktig at vi opprettholder nærheten til medlemmene som fungerer som en rettesnor i partiarbeidet - også der det blir større enheter enn tidligere.

Arbeiderpartiet går inn i kommunevalgåret 2019 med en krevende prosess bak seg, men samtidig med en organisasjon som er klar og godt rustet for valgkamp. Vi har mange flotte og engasjerte folk på listene, noe som gir oss et godt utgangspunkt for å vinne valget, og for å kunne bygge sterkere fellesskap over hele landet.

Partisekretær

Kjersti Stenseng,

1. Landsmøtet 2017

Arbeiderpartiets 66. Ordinære landsmøte ble holdt i Oslo kongressenter, Folkets hus, i dagene 20-23 april 2017.

Hovedsakene på landsmøtet var stortingsvalget 2017 og arbeidet i partiorganisasjonen. Over 1300 forslag var til behandling og det ble vedtatt flere uttalelser i tillegg til nytt partiprogram.

Landsmøtet gjenvälgte Jonas Gahr Støre, Hadia Tajik, Trond Giske og Kjersti Stenseng som partiets ledelse.

Landsmøtet skal ifølge vedtektene bestå av 300 representanter med fulle rettigheter valgt av fylkespartiene etter bestemte regler. Landsstyret deltar med tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett. Stortingsgruppa og Sametingsgruppa velger en representant for hver 10. Representant de har i henholdsvis Stortinget og Sametinget. Disse deltar med tale- og forslagsrett.

Det var sendt inn fullmakter for 300 representanter og av disse møtte 299 representanter med stemmerett frem ved landsmøtets start, herav 17 vararepresentanter. Den siste representanten ankom klokken 17.00 torsdag. Alle fylkespartiene hadde oppfylt kvoteringsbestemmelsene.

Landsmøtet ble holdt for åpne dører med adgang for media, samt for partimedlemmer mot fremvisning av spesielle adgangstegn.

Det var innbudt en mange gjester fra våre søsterpartier i Europa. I tillegg møtte en rekke innbudte personer fra innenlandske organisasjoner tilknyttet arbeiderbevegelsen samt personlig innbudte.

Landsmøtet ble gjennomført elektronisk ved hjelp av møtesystemet Easymeet.

Landsmøtet åpnet med en film som satte tonen for partilederens tale om den politiske situasjonen.

Jonas Gahr Støre fremførte minnetale over partifeller som har gått bort siden forrige landsmøte, før møtet avsluttet med allsang av "De unge slekter".

Hadia Tajik presenterte forslaget til nytt partiprogram. Partilederne i våre danske og svenske søsterparti, Mette Fredriksen og Stefan Løfven, talte til landsmøtet. Gerd Kristiansen hilste på vegne av de nasjonale gjestene. Kjersti Stenseng innledet til debatt om arbeidet i partiorganisasjonen og valgkampen. På søndagen ble det gjennomført et stort valgkampshow der våre kandidater og saker ble presentert. Det var også flere musikalske innslag med prominente norske artister.

Dagsorden for landsmøtet var som følger:

1. Åpning
2. Konstituering
  - a. Godkjenning av fullmaktene
  - b. Godkjenning av innkallingen
  - c. Godkjenning av sakslista
  - d. Godkjenning av arbeidsordning
  - e. Valg av ordstyrere, sekretærer og komiteer
3. Innstilling om Beretningen
4. Innstilling fra Kontrollkomiteen
5. Innkomne forslag
6. Vedtektsendringer
7. Den politiske situasjon
8. Politisk dokument, Program 2017-21
9. Stortingsvalget 2017 og arbeidet i partiorganisasjonen
10. Redaksjonskomiteenes innstillinger
11. Valg
12. Avslutning

I tillegg til partiprogram for perioden 2017-2021 og endringer i vedtektene ble det vedtatt følgende uttalelser:

- Valgseier 2017 – Alle skal med
- Arbeid
- Internasjonalt
- By og land – Hand i hand

Dagsorden Innstilling fra beretnings- og fullmaktskomiteen endte 15:31

LANDSMØTEDELEGATER 2017:

Østfold:

001 Ole Haabeth
002 Siv Henriette Jacobsen
003 Ulf Lervik
004 Petra Brinch
005 Rune Fredriksen
006 Siri Martinsen
007 Arve Sigmundstad
008 Hanne Kristin Tollerud
009 Sigmund Hansen
010 Kjersti Nythe Nilsen
011 Vegard Finnes
012 Linda Iren Karlsen Duffy
013 Arve Martinsen
014 Ellen Sofie Solbrække

Akershus:

015 Åsmund Grøver Aukrust
016 Tuva Moflag
017 Ole Guttorm Brenden
018 Elisabeth Fanghol
019 Rune Tranum
020 Tonje Brenna
021 Are Frode Kvanum
022 Anne Odenmarck
023 Jan Kr. Balstad
024 Hoda Imad
025 Ole Jacob Flæten
026 Henriette Oudmayer Simensen
027 Ole Harald Slemdal
028 Ina Rangønes Libak
029 Roger Evjen
030 Heidi Finstad
031 Arnfinn Eduardsen
032 Rita Hirsum Lystad
033 Svein Olafsen
034 Kari Hauge
035 Kjell Maartmann-Moe
036 Ragnhild Bergheim
037 Gunnar Gussgard
038 Hilde Nysten Thorkildsen
039 Annette Mjåvatn

Oslo:

040 Khamshajiny Gunaratnam
041 Fredrik Mellem
042 Katinka Riksfjord Sporse

043 Kjetil Lund
044 Agnes Nærland Viljugrein
045 Robert Steen
046 Victoria Marie Evensen
047 Kim Gabrielli
048 Tone Tellevik Dahl
049 Henrik Dahl Jacobsen
050 Rina Mariann Hansen
051 Helge Stoltenberg
052 Thuva Livsdatter Øverås
053 Jon Reidar Øyan
054 Zaineb Al-Samarai
055 Usman Ahmad Mushtaq
056 Gro Bratteli Jamholt
057 Rune Tokle
058 Lena Sæterli
059 Espen Barth Eide
060 Jeanette Iren Moen
061 Magne Bjella
062 Torunn Kanutte Husvik
063 Øyvind Slåke
064 Grethe Fossli
065 Andreas Halse
066 Inger Helene Vaaten
067 Erlend Smith Elgesem
068 Cecilie Foss
069 Øyvind Vasaasen
070 Johanne Thunes
071 Mansoor Hussain
072 Torill Johnsen
073 Didrik Beck

Hedmark:

074 Per-Gunnar Sveen
075 Lasse Juliussen
076 Odd Erik Kokkin
077 Håvard Sagbakken Saanum
078 Reidun Andrea Rønning
079 Geir Roger Borgedal
080 Trine Lise Stårvik
081 Thomas Langeland Jørgensen
082 Margrethe Skjærbæk
083 Nils Kristen Sandtrøen
084 Linda Otnes Henriksen
085 Unni Lund Haugli
086 Turid Backe-Viken
087 Jane Merete Brøther

088 Kamilla Thue
089 Jørn Øversveen
090 Ingebjørg Dybvik
091 Sjur Strand

Oppland:

092 Even Aleksander Hagen
093 Ingrid Myhr
094 Iver Erling Støen
095 Hans Oddvar Høistad
096 Jon Odden
097 Brit Kramprud Lundgård
098 Even Solhaug
099 Hanne Gabrielsen
100 Guri Bråthen
101 Stian Olafsen
102 Dag Erik Pryhn
103 Liv Enstad
104 Mariann Isumhaugen
105 Rune Støstad
106 Gry Haugsbakken
107 Erik Martinsen Dalåker
108 Rannveig Hovi
109 Ingrid Elise K. Kolstad

Buskerud:

110 Roger Ryberg
111 Sissel Hovland
112 Martin Arvid Kolberg
113 Lina Strandbråten
114 Masud Gharahkhani
115 Anne Helene Sandum
116 Niclas Tokerud
117 Heidi Granli
118 Even A. Røed
119 Victoria Øverland
120 Ingar Storholt
121 Bhanuja Rasiah
122 Mons-Ivar Mjelde
123 Silje Kjellesvik Norheim

Vestfold:

124 Arve Høiberg
125 Lozan Balisany
126 Steinar Nyland
127 Anahita Jafari
128 William Reinemo Aasgård
129 Elin Gran Weggesrud
130 Jon Sanness Andersen
131 Anne Holm Moen
132 Harald Olsen
133 Trude Viola Antonsen
134 Mette Måge Olsen

Telemark:

135 Erik Skjervagen

136 Lise Wiik
137 Christian Tynning Bjørnø
138 Trude Tvedt Sandvik
139 Kathrine Kvåle Haatvedt
140 Sven Tore Løkslid
141 Mette Haugholt
142 Geir Westhrin
143 Jonas Bugtene Boulifa
144 Robin Martin Kåss
145 Hedda Foss Five
146 Irene Bordier Haukedal
147 Fredrik Tiochta Sørлие
148 Ingrid G. Mehammer

Aust-Agder:

149 Tellef Inge Mørland
150 Cecilie Knibe Hanssen
151 Kristine Hallingstad
152 Per Kristian Lunden
153 Nina Jentoft
154 Sanjin Kazagic
155 Agnes Norgaard

Vest-Agder:

156 Odd Omland
157 Astrid Margrethe Hilde
158 Kai Steffen Østensen
159 Birte Usland
160 Abdullahi Mohamed Alason
161 Jannike Arnesen
162 Jan Erik Tønnesland
163 Nora Ånonsen Chayed

Rogaland:

164 Marianne Gudmundson Chesak
165 Øystein Langholm Hansen
166 Svanhild I. Lygre Andersen
167 Lars Enevoldsen
168 Bente Gravdal
169 Leif Nieuwejaar
170 Synnøve Bårdsen Lindanger
171 Tom Kalsås
172 Tove Elise Olsen Frøland
173 Leif Harald Forthun
174 Kari Nessa Nordtun
175 Arne-Christian Mohn
176 Ann Iren Amundsen
177 Jone Laursen
178 Karl Gjedrem
179 Julia Wong

Hordaland:

180 Magne Rommetveit
181 Ruth Grung
182 Eigil Knutsen
183 Liv Wigdis Løvvik

184 Øystein Hassel
185 Benjamin Jakobsen
186 Rebekka Moldøen
187 Roger Valhammer
188 Linn Kristin Langley-Rasmussen Engø
189 Kjell Gitton Håland
190 Lubna Jaffery
191 Leif Sande
192 Heidi Rongved
193 Marianne Sandahl Bjorøy
194 Torgeir Næss
195 Elsa Benjaminsen
196 Odd Harald Hovland
197 Siri Klokkestuen
198 Jogeir Sognnæs
199 Line Berggreen Jacobsen
200 Rune Bakervik
201 Linn Katrin Pilskog

Sogn og Fjordane:

202 Kristin Maurstad
203 Torbjørn Vereide
204 Helge Robert Midtbø
205 Siri Sandvik
206 Henrik Thorsnes Lefdal
207 Sandra Edith Tenud
208 Henrik Oppen
209 Gerd Signe Grinde Håre
210 Åshild Høivik Kjelsnes
211 Jon Håkon Odd
212 Elin Hauge

Møre og Romsdal:

213 Tove-Lise Torve
214 Roger Osen
215 Arne Harald Grødahl
216 Katrine Rindarøy
217 Ann-Marie Hopson
218 Erling Thoresen-Vestre
219 Anne Kristin Bryne
220 Erik Kursetgjerd
221 Lilly Gunn Nyheim
222 Fredric Holen Bjørdal
223 Jon Aasen
224 Aurora Dimmen Bratli
225 Arnt Jostein Silseth

Sør-Trøndelag:

226 Tore Sandvik
227 Julie Hole
228 Kirsti Leirtrø
229 Kristian Torve
230 Gunnhild Tettli
231 Erik Jakobsen
232 Eldbjørg Broholm
233 Pål Terje Bekken

234 Einar Gimse-Syrstad
235 Aina Bogen
236 Ellen Haugen Bergsrønning
237 Ola Øie
238 Ann Elisabeth Hansvold
239 Per Olav Skurdal Hopsø
240 Hanne Moe Bjørnbet
241 Edvin Helland
242 Sissel Trønsdal
243 Roar Aas
244 Geir Waage
245 Helene Hvidsten
246 Mathea Pedersen
247 Muzaffer Kara
248 Ola Johnsen Lenes
249 Bente Kristin Årbogen Andersen

Nord-Trøndelag:

250 Arild Grande
251 Jorid Holstad Nordmelan
252 Jan Inge Kaspersen
253 Bente Estil
254 Bjørn Engen
255 May Britt Lagesen
256 Anders Lindstrøm
257 Ina Helen Kollerud Pedersen
258 Inger Marit Eira-Åhrèn
259 Håkon Einarsve
260 Endre Lie

Nordland:

261 Sonja Alice Steen
262 Tomas Norvoll
263 Geir Morten Waage
264 Rita Lekang
265 Eirik Sivertsen
266 Emelie Johanne Johansen
267 Simon Johnsen
268 Åsunn Lyngedal
269 Rune Krutå
270 Siv Dagny Aasvik
271 Tore André Jakobsen
272 Silje Nordgård
273 Arild Pettersen Inga
274 Andrine Solli Oppegaard
275 Hans Fredrik Sørdal
276 Victoria Langø
277 Bård Anders Langø
278 Lisbeth Selstad Amundsen

Troms:

279 Martin Henriksen
280 Kari-Anne Opsal
281 Bjørn Inge Mo
282 Eirin Kristin Kjær
283 Torbjørn Bongo

284 Kristin Røymo
285 Brynjar A. Saus
286 Sigrid Ina Simonsen
287 Kay Erling Ludvigsen
288 Elisabeth Steen
289 Nils-Ole Foshaug
290 Synnøve Søndergaard

Finnmark:

291 Runar Sjøstad
292 Ragnhild Vassvik
293 Steinar Karlstrøm
294 Ragnhild Kaski
295 Rolf Laupstad
296 Siv Olsen Gamst
297 Bjørn Johansen
298 Guro Vollan Nilsen
299 Terje Wikstrøm

Svalbard:

300 Arild Olsen

Valgkomité

Valgkomiteen ble nedsatt på Landsstyrets møte 07.02.17 og bestod av: Gerd Kristiansen – leder, Alf E. Jakobsen, Finnmark, Karianne Tung, Sør-Trøndelag, Siri Staalesen, Oslo, Bjørg Tveito Lundefaret, Telemark, Arne Christian Mohn, Rogaland, Robert Cornels Nordli, Aust-Agder, Knut Storberget, Hedmark og Mani Hussaini, AUF. Kristine Nordenson Kallset fra partikontoret har vært komiteens sekretær.

Kontrollkomiteen

I partiets vedtekter – paragraf 11. Regnskap, revisjon og kontroll, punkt 2: «Landsmøtet velger en kontrollkomité på tre medlemmer med to varamedlemmer. Komiteen står ansvarlig overfor landsmøtet. Komiteen har som oppgave å kontrollere om de økonomiske disposisjoner er gjort i samsvar med gjeldende vedtekter og vedtak fattet av styrende organer. Kontrollkomiteen skal hvert år avgi beretning for foregående kalenderår til landsstyret. Kontrollkomiteen skal legge fram sine årlige beretninger for landsmøteperioden til landsmøtet».

I overensstemmelse med dette ble følgende valgt på Landsmøtet 2017:

Medlemmer: Kjell Engebretsen – leder, Inger-Christin Torp og Karl Erik Høegh.

Varamedlem: Gunda Johansen

Inger-Christin Torp gikk ut av kontrollkomiteen 18.05.17 da hun ble ansatt som fylkessekretær i Arbeiderpartiet. Gunda Johansen rykket da opp som fast medlem av kontrollkomiteen.

2. Landsstyret

Landsstyret består av partiets sentralstyre, to representanter fra AUF som velges av AUF selv samt to representanter fra hvert av fylkespartiene. Fylkespartienes representanter skal være den til enhver tid sittende leder og en av nestlederne/ styremedlemmene, slik at begge kjønn blir representert. Fylkespartiene velger også to personlige varamedlemmer til landsstyret. I tillegg deltar en representant fra partiets sametingsgruppe med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett. Landsstyrets medlemmer blir registrert i form av meddelelse fra det enkelte fylkesparti, som per 31.12.2018 var slik sammensatt:

Østfold	Stein Erik Lauvås Siri Martinsen
Akershus	Sverre Myrli Tonje Brenna
Oslo	Frode Jacobsen Kamzy Gunaratnam
Hedmark	Anita Ihle Steen Thomas Breen
Oppland	Tore Hagebakken Hilde Kristin Holtesmo
Buskerud	Martin Arvid Kolberg Tonje Kristensen
Vestfold	Truls Vasvik Elin Gran Weggesrud
Telemark	Björg Tveito Lundefaret Jone Blikra
Agder	Cecilie Knibe Kroglund Even Tronstad Sagebakken
Rogaland	Stanley Wirak Hege Haukeland Liadal
Hordaland	Marte Mjøs Persen Hans Petter Thorbjørnsen
Sogn og Fjordane	Hilmar Høl Solveig Willis
Møre og Romsdal	Per Vidar Kjølmoen Berit Tønnesen
Trøndelag	Per Olav Skurdal Hopsø Hanne Mo Bjørnbet

Nordland	Ida Maria Pinnerød Rune Edvardsen
Troms	Cecilie Myrseth Nils-Ole Foshaug
Finnmark	Kristina Hansen Ståle A. Olsen

Fra AUF møter pr. 31.12.18 Sindre Lysø og Julie Instad Hole med fulle rettigheter i landsstyret. Parlamentarisk leder for Arbeiderpartiets sametingsgruppe, Ronny Wilhelmsen møter med tale- og forslagsrett.

Landsstyret har i perioden avholdt 6 møter og behandlet 45 saker:

07.-08.02.2017 I OSLO KONGRESSENTER, FOLKETS HUS, OSLO

Møtet behandlet følgende saker:

- Den politiske situasjonen
- Presentasjon av forslag til partiprogrammet 2017-2021: Alle skal med
- Landsmøtesaker
- Partiorganisasjonen i valgkamp

19.04.2017 I OSLO KONGRESSENTER, FOLKETS HUS, OSLO

Møtet behandlet følgende saker:

- Regnskap 2016
- Revisjonsberetning 2016
- Kontrollkomiteens beretning for 2016
- Landsmøtesaker
- Gjennomgang av kjøreplan for landsmøtet

19.-20.09.2017 I OSLO KONGRESSENTER, FOLKETS HUS, OSLO

Møtet behandlet følgende saker:

- Den politiske situasjonen etter valget
- Erfaringer fra valgkampen
- Arbeidet i partiorganisasjonen etter valget

29.-30.01.2018 PÅ CLARION HOTEL & CONGRESS OSLO AIRPORT, GARDERMOEN
(ekstraordinært landsstyremøte)

Møtet behandlet følgende saker:

- Den politiske situasjonen
- Om arbeidet i partiet fremover. Politikutvikling og organisasjonsutvikling mot kommunevalget

13.-14.03.2018 I OSLO KONGRESSENTER, FOLKETS HUS, OSLO

Møtet behandlet følgende saker:

- Den politiske situasjonen: Strategi 2019
- Partiets regnskap 2017
- Utnevning av æresmedlemmer
- Landsmøtet 2019
- Uttalelser

Følgende uttalelser ble vedtatt:

Sterke fellesskap – veien mot 2019

Sterke fellesskap ligger til grunn for et godt samfunn og er grunnleggende for våre politiske løsninger, sentralt og lokalt.

Arbeiderpartiet er til for vanlige folk over hele Norge, kjemper for deres interesser og mot de som begrenser folks frihet, makt og muligheter. Vi vil skape rettferdig fordeling av makt og ressurser, frihet for alle, trygghet og sterke fellesskap. Distrikts- og regionalpolitikken er en viktig del av dette.

Arbeiderpartiets politikk skal kjennetegnes av at:

- *Vi skal være et parti for arbeid.* Vi vil skape flere arbeidsplasser, utvikle grønn industri og sikre at flere kommer inn i arbeidslivet. Vi vil skape et trygt arbeidsliv og bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.
- *Vi skal være et parti som kjemper for rettferdighet, for utjevning av makt og ressurser, økonomisk, geografisk, mellom kjønn og mellom etniske grupper.* Vi vil sikre like muligheter for alle, og sørge for at alle skal med.
- *Vi skal være et parti for videre utbygging av velferden.* Det er viktige oppgaver i Norge som må løses: Flere må fullføre videregående skole, eldre må være sjef i eget liv, vi må få ned ventetider og bedre kvaliteten i vår felles helsetjeneste.
- *Vi skal være et parti som tar klima- og miljøutfordringene på alvor.* Klimaendringene er en av vår tids største utfordringer. Arbeiderpartiet skal ha en politikk, nasjonalt og lokalt, som bidrar til reduserte utslipp og mer klimavennlige lokalsamfunn.

Arbeiderpartiet hører hjemme på venstresiden i norsk politikk. Vi er et samarbeidsparti, og søker allianser med folkebevegelser, organisasjoner og andre politiske partier som deler våre mål for samfunnet. Arbeiderpartiet har gode erfaringer med å samarbeide med SV og Senterpartiet. Vi vil søke nært samarbeid med disse partiene, samt søke flertall med alle opposisjonspartier for å få gjennomslag for våre politiske løsninger. Lokalt i kommuner og fylker vil vi søke brede flertall for å få gjennomført vår politikk.

Medlemmene er vår styrke

Arbeiderpartiet består av aktive og engasjerte medlemmer over hele landet, det er våre lytteposter og ambassadører. Organisasjonsarbeidet framover skal bygge opp under en tett kontakt mellom partiet sentralt og lokalt, og ut mot våre medlemmer og velgere. Vi er av og for folk, nært vanlige folks liv og utfordringer. Vi skal bruke denne styrken til å gi gode svar på de utfordringene Norge og norske lokalsamfunn står overfor.

Velfungerende kommunepartier er en forutsetning for at medlemmene kan engasjere seg, og for at partiet får nytte av medlemmenes ressurser. Kommunepartiledet er derfor vårt viktigste organisasjonsledd, og skal styrkes. Arbeiderpartiet skal være til stede i alle landets kommuner og rekruttere flere medlemmer.

Vi skal utvikle organisasjonen slik at vi legger til rette for mer mangfold og større takhøyde. Vi vil gjennomføre et særskilt prosjekt for å utvikle vår partiorganisasjon, og vil styrke skoleringsvirksomheten for å utvikle ny politikk og gi et bedre tilbud til medlemmene.

For Arbeiderpartiet er det viktig med et godt samarbeid til AUF - lokalt, regionalt og nasjonalt. Vi skal legge til rette for at AUFs blir hørt i alle besluttede organer for å gi ungdom en stemme inn i arbeidet vårt. Arbeiderpartiet lokalt skal samarbeide med AUF for å få flere unge mennesker på listene til neste valg for å sikre bred representasjon av folk i alle aldre.

Samarbeidet med fagbevegelsen skal gis høy prioritet lokalt og nasjonalt. Vi trenger bedre møteplasser og kanaler for kommunikasjon med grasrota i LO, og vi må styrke det fagligpolitiske samarbeidet på grunnplanet i flere fylker og byer.

Kommune- og fylkestingsvalget i 2019 er den neste store muligheten for å få gjennomslag for mer av vår politikk. Gjennom et modellkommuneprosjekt skal partiet skolere og bistå våre lokalpolitikere i utvalgte kommuner der vi kjemper om å beholde eller gjenvinne makt. Lokalt og sentralt skal partiet i tiden som kommer utvikle ny politikk, og invitere folk både i og utenfor partiorganisasjonen til å bidra.

Gode lokalpolitiske saker i valget 2019

I 2019 skal vi igjen velge våre lokale tillitsvalgte. Aldri før har et lokalvalg vært viktigere. På sentrale områder ønsker vi en annen samfunnsutvikling enn den vi har i dag. Våre politiske mål er mer frihet til alle, jevn fordeling av makt og ressurser og å bygge sterkere fellesskap som gir trygghet.

Den viktigste arenaen vi har for å vise hva vår politikk betyr i for folks hverdag for deres lokalsamfunn er i lokalpolitikken. Derfor er det lokale programarbeidet og kommunevalget så viktig. Dette dokumentet skisserer noen pilarer og konkrete politiske forslag på områder der det er utfordringer vi må løse i tiden som kommer og som avgjøres i lokalpolitikken. Det er politikk som er viktig for folks hverdag, og som Arbeiderpartiet vil gjennomføre i kommunene etter valget.

ARBEIDERPARTIETS POLITIKK LOKALT SKAL BYGGE PÅ FEM HOVEDPILARER:

1. Et seriøst og anstendig arbeidsliv

Arbeidslivet er i rask endring og i flere bransjer oppleves et økt press mot arbeidstakerne, utstrakt bruk av innleid arbeidskraft og arbeidslivskriminalitet. Det skaper et mer utrygt arbeidsliv. Kommuner og fylkeskommuner har en betydelig innkjøpsmakt. Arbeiderpartiet vil bruke denne til å stille krav til blant annet seriøsitet og grønne innkjøp.

Arbeiderpartiet mener de ansattes kompetanse er den viktigste ressursen i en kommune. Vi skal ha tillit til de ansatte og deres kompetanse. Det gir bedre tjenester til innbyggerne med mindre rapportering og byråkrati.

Arbeiderparti-styrte fylker og kommuner skal bygge opp under de ulike regionenes styrker og fortrinn. Vi skal legge til rette for nye arbeidsplasser gjennom aktiv politikk lokalt. Kommuner og fylker skal bygge gode lokalsamfunn, drive aktiv næringsutvikling og tilby gode velferdstjenester.

I KOMMUNENE VIL ARBEIDERPARTIET:

- Vedta egne regler for innkjøp i kommuner og fylker som fremmer seriøse aktører som tar samfunnsansvar, som forhindrer lavlønnskonkurransen og som fremmer faste ansettelser.
- Sette konkrete mål om antall lærlinger for å sikre kommunene ansatte med god kompetanse og at ungdom får mulighet til å fullføre utdanningen
- Ha nært og forpliktende samarbeid med Skatteetaten, arbeidstilsynet og politiet for å bekjempe arbeidslivskriminalitet
- I samarbeid med partene jobbe for at tillit til de ansattes kompetanse fører til mindre unødvendig kontroll og rapportering
- Sikre at de ansatte i kommuner og fylker holder seg faglig oppdatert for å kunne gi bedre tjenester til innbyggerne.
- Skape en heltidskultur med mål om kun hele faste stillinger.
- Ha et lokalt trepartssamarbeid for å involvere de ansatte i utviklingen av tjenestene og arbeidslivet.
- Sikre trygg omstilling og utvikling når arbeid digitaliseres eller automatiseres, eller dersom livssituasjonen gjør det nødvendig å endre arbeidsoppgaver.

- Ta større ansvar for inkludering av ungdom som står utenfor arbeidslivet.

2. Fremtidsrettede og klimavennlige lokalsamfunn

Å begrense klimaendringene og utvikle bærekraftige samfunn er vår tids største utfordring. Klimaproblemene er ikke noe som skal løses av noen andre til en annen tid. Kommunene og fylkene er sentrale aktører i klima- og miljøpolitikken. Arbeiderparti-styrte kommuner skal være miljøvennlige og bidra med kutt i klimagasser. Det offentlige skal bidra til kutt, og samtidig legge til rette for at hver og en av oss kan ta klimavennlige valg. Våre kommuner skal bidra til at nye arbeidsplasser skapes i møte med de store samfunnsendringene vi står overfor.

Byene er i en særstilling i dette arbeidet, og Norges ambisjoner om å nå de internasjonale klimamålene kan ikke nås uten at byer og tettsteder blir en del av løsningen. Arbeiderpartiet vil at byområdene skal gå foran og trappe opp ambisjonsnivået i klimapolitikken.

I KOMMUNENE VIL ARBEIDERPARTIET:

- Bruke kommunenes innkjøpsmakt for å nå miljø- og klimamål, blant annet ved å vektlegge klima i anbudsprosesser og stille krav til at egne og leide bygg skal være energieffektive.
- Være en pådriver for miljøvennlige kommunale bilparker og legge til rette for infrastruktur for lavutslippskjøretøy
- Sikre null- og lavutslippsteknologi i kollektivtransporten i kommunene
- Ha gode gjenvinnings-, gjenbruks- og kildesorteringsordninger og ta initiativ til å gjøre kommunen plastfri
- Bruke arealpolitikken aktivt for å utvikle bærekraftige samfunn lokalt

3. Bygge sterke lag rundt det enkelte barn

En god barndom varer hele livet. Derfor skal barn oppleve en trygg oppvekst. Den største utfordringen i norsk skole i dag, og for barnas fremtid, er at for mange ikke fullfører utdanningen. De som ikke lærer å lese, skrive og regne tidlig er særlig utsatt. For å få flere barn og unge til å fullføre skolen, skal Arbeiderpartiet sette inn innsatsen tidlig for alle unger, også med helsepersonell og miljøarbeidere.

Lærerne er de viktigste for god læring. Derfor vil vi ansette flere lærere og øke kompetansen. Foreldre skal ha god oppfølging fra helsestasjonen i kommunen. Vi skal ha gode og trygge barnehager. Vi skal ha en skole der alle elever opplever mestring i et trygt skolemiljø.

I KOMMUNENE VIL ARBEIDERPARTIET:

- Innføre en lese-, skrive- og regnearanti etter 2. trinn
- Ha en helhetlig skoledag der skole, SFO, leksehjelp, kulturaktiviteter, sunt måltid og fysisk aktivitet gir elevene et godt heldagstilbud
- Sørge for nok ansatte med riktig kompetanse i barnehage og skole og øke kvaliteten gjennom å gi flere ansatte i barnehage og skole mulighet til etter- og videreutdanning
- Etablere beredskapsteam mot mobbing og inngå forpliktende partnerskap med blant andre frivilligheten
- Sikre barn og unge en god skolehelsetjeneste med god tilgang til helsesøster.
- Tilby alle barn et skolemåltid hver dag
- Ta i bruk av digitale verktøy i undervisningen og sette i gang prosjekter i skolen for å lære elever koding i barneskolen og gi skolene mulighet til å bruke koding i undervisningen i eksisterende fag.

4. At eldre skal få være sjef i eget liv

Vi blir stadig flere eldre. Å legge til rette for lange, gode liv blir en av de viktigste

oppgavene for fellesskapet de neste tiårene. Det handler om boformer, hverdagsliv og livsglede. Mange vil leve aktive liv, samtidig som mange trenger god omsorg og et trygt og sammenhengende helsetilbud. Eldre skal kunne være sjef i eget liv, bestemme mer av hva tiden dere brukes til. Arbeiderpartiet vil prioritere kapasitet og kompetanse for å styrke kvaliteten på de kommunale tjenestene. Vi vil bidra til at det blir færre personer å forholde seg til i hjemmetjenesten.

I KOMMUNENE VIL ARBEIDERPARTIET:

- Tilrettelegge for aldersvennlige samfunn gjennom nye boformer og møteplasser
- Ha et skreddersydd omsorgstilbud med hjemmesykepleie, hjemmehjelp, dagtilbud, korttidsplasser og sykehjemsplasser
- Heve de ansattes kompetanse og tilby hele faste stillinger
- At alle skal ha en frivilligkoordinator
- Ta i bruk digitale løsninger for å gi bedre omsorgstjenester.

5. Rause og inkluderende lokalsamfunn

Sterke fellesskap gir oss det beste utgangspunktet for å løse fremtidas utfordringer. Et samfunn med små forskjeller og like muligheter er et bedre samfunn for alle. Derfor skal Arbeiderparti-styrte kommuner satse på kultur, frivillighet, idrett og skape arenaer for deltagelse og liv i lokalsamfunnet. Alle skal ha mulighet til å delta i samfunnet. Vi vil senke terskler for deltakelse slik at bakgrunn, bosted og lommebok ikke skal være avgjørende for om man får delta eller ikke.

I KOMMUNENE VIL ARBEIDERPARTIET:

- Sørge for at flere barn får gå på kulturskole
- At alle barn har tilgang til gode kultur- og fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes lommebok
- Være en aktiv tilrettelegger for frivillig aktivitet lokalt, blant annet gjennom et tett samarbeid med frivilligheten og ved å gjøre lokaler og utstyr tilgjengelig for aktivitet
- Samarbeide med lokalt næringsliv for å knytte språkopplæringen, arbeid og kompetanseheving tettere sammen for å sikre raskere og bedre integrering.

Vannkraften er fellesskapets eie

Europa er vår viktigste handelspartner, også når det gjelder kraft. EUs klima- og energipolitikk er viktig for Norge og vil bli enda viktigere når EUs energiunion kommer på plass, fordi dagens energisamarbeid med Danmark, Sverige og Finland da innlemmes i EUs arbeid på dette området. Vi vil øke Norges innflytelse gjennom aktivt å påvirke EUs klima- og energipolitikk og ved å utnytte handlingsrommet som ligger i EØS-avtalen, langt mer enn det regjeringen har lagt opp til, herunder begrense myndighetsavgivelse til RME.

Landsstyret ber stortingsgruppa legge til grunn diskusjonen i landsstyret, hvor situasjonen knyttet til Norges deltakelse i EUs tredje energimarkedspakke ble grundig drøftet. Landsstyret mener det er viktig at Arbeiderpartiet sikrer en framtidig energipolitikk som bygger på historiske verdier om sjølrådrettt over vannkraftressursene, at vannkraftressursene er fellesskapets eie og skal forvaltes til det beste for Norge. Landsstyret legger til grunn at Stortingsgruppa sikrer at det ikke inngås en avtale som rokker ved følgende krav:

1. Det skal være nasjonal og samfunnsmessig kontroll over vannkraftressursene.
2. Det offentlige eierskap til norske vannkraftressurser skal ligge fast, og minst to tredjedeler skal være offentlig eid.
3. Norsk fornybar kraftproduksjon skal bidra til økt verdiskaping og sysselsetting i Norge og til å erstatte fossil energi med fornybar energi.

4. Norske myndigheter skal ha selvstendig kontroll over alle avgjørelser med betydning for energisikkerheten i Norge, herunder avgjørelser knyttet til industri og utkobling av kraft.
5. Beslutninger om eventuelle nye utenlandskabler skal fortsatt være en suveren beslutning fattet av norske myndigheter og erfaringene med de to kablene som nå bygges gjennomgås før nye utenlandsforbindelser kan vurderes.
6. Eventuelle nye kabler skal være samfunnsøkonomisk lønnsomme.
7. Statnett skal eie og drifte alle framtidige mellomlandsforbindelser. Dette skal inntas i energiloven.
8. Flaskehalsinntektene skal fortsatt kunne benyttes til å redusere nettariiffene så vel som til vedlikehold og utbygging av det norske strømmettet.

I det videre arbeidet legger landsstyret til grunn at Arbeiderpartiet forsikrer seg om at sentrale krav fra fagbevegelsen og våre ordførere blir ivaretatt, likeledes at stortingsgruppa i sitt videre arbeidet bruker nødvendig tid og holder nær og løpende kontakt med fagbevegelsen.

Landsstyret setter som et ufravikelig krav, dersom stortingsgruppen går inn for å slutte seg til EUs tredje energimarkedspakke, at en eventuell videre utvikling i EUs regelverk på energiområdet ikke kommer i strid med de overnevnte krav. Dersom dette skulle inntreffe må det medføre at Norge umiddelbart reserverer seg fra og si nei til dette avtaleverket. Denne forutsetningen må vedtas i stortinget.

18.-19.09.2018 I OSLO KONGRESSENTER, FOLKETS HUS, OSLO

- Den politiske situasjonen
- Politikktutvikling for framtida
- Uttalelser
- Utnevning av æresmedlemmer
- Valgkampplan 2019 og arbeid i organisasjonsutvalget
- Organiseringen av partiet etter regionreformen

Følgende uttalelse ble vedtatt:

Norge er klar for en arbeidslivsreform

Arbeiderpartiet vil invitere til en ny samfunnskontrakt for et trygt og anstendig arbeidsliv, inkludering av alle og økt kompetanse, gjennom et tett og forpliktende samarbeid mellom myndigheter, arbeidsgivere og arbeidstakere. Det må lages en ny og effektiv plan mot sosial dumping og vi skal sammen sørge for kompetanseløft for mennesker i jobb og de som ønsker å komme i jobb.

1. Vi skal ha en særskilt innsats overfor dagens unge. De skal møte et arbeidsliv som er trygt, forutsigbart og som gir en lønn å leve av. Det skal tilbys hele, faste stillinger i et arbeidsliv med høy organisasjonsgrad.

Derfor går Ap inn for å:

- a. Styrke arbeidsmiljøloven ved å tydeliggjøre arbeidsgiveransvaret, stramme inn på anledningen til å omgå arbeidsgiveransvaret ved å organisere ansatte i egne selskaper og som enkeltmannsforetak, fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser, gjeninnføre kollektiv søksmålsrett.
- b. Benytte seriøsitetskrav og krav om tariffavtale også ved innkjøp av tjenester til offentlig sektor, herunder helse- og omsorgssektoren. Tillitsvalgte i virksomheter som kjøper inn tjenester gis innsyn i kontrakter og lønns- og arbeidsvilkår hos leverandøren.

- c. Doble fagforeningsfradraget og lage en forpliktende plan sammen med partene i arbeidslivet for å øke organisasjonsgraden blant unge.
  - d. Styrke unges vei inn i et seriøst og organisert arbeidsliv gjennom å trekke arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene inn i skoler og utdanningsinstitusjoner og den norske arbeidslivsmodellen inn i relevante læreplaner.
  - e. Innføre nullvisjon for hardt skadde og døde i norsk arbeidsliv. Økt krav om opplæring av HMS fra arbeidsgivere for unge arbeidstakere og økt prioritering av unge arbeidstakeres arbeidsforhold fra Arbeidstilsynet.
  - f. Sette i gang en maktutredning for arbeidslivet der maktbalansen mellom arbeidsgiver og arbeidstaker kartlegges. Utredningen skal blant annet se på organisasjonsgrad og påvirkningsmuligheter, arbeidstakernes medbestemmelse, bedriftsdemokrati, overvåkning av arbeidstakerne, hindre mot organisering og amerikanisert ledelse.
2. Vi skal verne den norske arbeidslivsmodellen mot uthuling. EØS-utvidelsen i 2004 har endret det norske arbeidslivet. Det må settes inn tiltak for å sikre at alle arbeidstakere i Norge har en trygg arbeidshverdag. Myndighetene må utnytte handlingsrommet innen EØS for nasjonale tiltak. Slik kan internasjonale avtaler bidra til å styrke grunnpilarene i det norske arbeidslivet. Dessverre benytter ikke dagens regjering handlingsrommet som finnes og derfor er det avgjørende at Stortinget er aktive for å sikre norske interesser. Dersom det oppstår motstrid mellom våre ambisjoner for et trygt og seriøst arbeidsliv og nye pålegg fra EU vil hensynet til norske arbeidstakere være det viktigste for Arbeiderpartiet.

Derfor går Ap inn for å:

- a. Samarbeid tett med fagbevegelsen for å styrke lønns- og arbeidsvilkår i utsatte bransjer gjennom å gjøre allmenngjøringsordningen mer effektiv, innføre solidaransvar for byggherrer, styrke Lønnsgarantifondet og ha ytterligere tiltak innen utsatte sektorer som blant annet transportsektoren.
  - b. Innføre regler om at det ved offentlige byggeprosjekter skal snakkes norsk som arbeidsspråk blant ansatte i nøkkelposisjoner og stille krav om at utenlandske arbeidstakere skal gis opplæring i norske HMS-regler og norsk språk. Det skal stilles krav om kurs i det organiserte arbeidslivet ved større offentlige oppdrag.
  - c. Ha en full gjennomgang av ID-arbeidet, med målsetning om å motvirke identitetstyveri og –forfalskninger og sørge for tydelige nasjonale krav til hvordan ID-kontroll skal gjennomføres.
  - d. Gjennomgå arbeidsmiljøloven for å sikre at flest mulig av bestemmelsene skal gjelde fra dag en for utenlandske arbeidstakere på kortere arbeidsoppdrag i Norge.
  - e. Sikre at Stortinget kommer tidligere på banen i viktige EØS-saker slik at man kan påvirke forhandlingene i EU og utnytte handlingsrommet for å sikre den norske arbeidslivsmodellen. Arbeiderpartiet vil ikke akseptere endringer som innebærer svekkelser av norsk evne til selv å regulere forhold i arbeidslivet gjennom lov eller tariffavtale.
3. Vi skal gi alle mulighet til å lære gjennom hele arbeidslivet for å møte nye og økende krav. De som ikke er i jobb må kvalifiseres for arbeidslivet og de som er i jobb må sikres kompetansen som trengs for et langt arbeidsliv. Både formell og uformell kompetanse må anerkjennes. For å unngå økende forskjeller mellom de som er i arbeidslivet og de som vil inn foreslås to løft som innebærer at folk skal «lære på jobb» og «lære på vei til jobb».

Derfor går Ap inn for å:

- a. «Lære på jobb». Det etableres et kompetansefond som skal sikre kompetanseutvikling hos arbeidstakerne der alles arbeidsevne blir tatt i bruk, den enkelte kan stå lenger i arbeid og at næringslivets konkurransevne og kvaliteten på offentlig sektor styrkes. Gjennom fondet stiller myndighetene opp med finansiering og arbeidsgiverne gir arbeidstakerne mulighet til kompetanseutvikling i arbeidstiden. Det organiserte arbeidslivet gis en sentral rolle i satsingen.
- b. «Lære på vei til jobb». Det foreslås et nasjonalt løft for å sikre personer som står utenfor arbeidslivet muligheter for å tilegne seg arbeidskvalifiserende kompetanse. Dette gjøres i et samarbeid mellom Nav, utdanningssystemet og arbeidslivets parter. En særlig satsing skal være rettet mot unge som i dag står utenfor aktivitet, arbeid eller utdanning.

Æresmedlemmer utnevnt av landsstyret

Landsstyret har i perioden utnevnt følgende som æresmedlemmer i partiet:

Kåre Øvregard, Gaupne i Sogn og Fjordane
Malvin Moen, Marifjøra i Sogn og Fjordane
Ragnar Johannessen, Larvik i Vestfold
Bjarne Holen, Rena i Hedmark
Olav Trygveson Laake, Stavanger i Rogaland
Per Ludvig Gundersen, Rena i Hedmark
Kjell Arne Melby, Feiring i Akershus
Helen Bøsterud, Haslum i Akershus
Frode Svendsen, Skien i Telemark
Einfrid Halvorsen, Skien i Telemark
Ruth Ryste, Porsgrunn i Telemark

3. Sentralstyret

Landsmøtet 2017 valgte følgende som medlemmer av sentralstyret:

Jonas Gahr Støre – leder
Hadia Tajik – nestleder
Trond Giske – nestleder
Kjersti Stenseng – partisekretær
Anniken Huitfeldt – leder
Kvinnenettverket
Ingalill Olsen
Bjørnar Selnes Skjæran
Ingvild Kjerkol
Else-May Botten
Jørn Eggum

Mette Nord
Hans-Christian Gabrielsen
Jette Christensen
Anette Trettebergstuen
Jon-Ivar Nygård
Terje Lien Aasland
Raymond Johansen
Jon Rolf Næss
Harald Schjelderup
Lise Christoffersen
Maria-Karine Aasen-Svensrud

I tillegg deltar AUFs leder Ina Rangønes Libak i sentralstyret med fulle rettighet.

Trond Giske trakk seg fra vervet som nestleder i januar 2018.

Sentralstyret har i perioden 01.01.2017-31.12.2018 holdt 31 møter (herav to telefonmøter og tre e-postmøter) og har behandlet 156 saker.

4. Partikontoret

Ansatte sentralt

Følgende personer var per 31.12.2018 knyttet til partikontoret:

Partisekretær med stab:

Kjersti Stenseng – partisekretær, Kristine Nordenson Kallset – assisterende partisekretær, Edvin Søvik og Tone Hemli.

Økonomi og administrasjonsavdeling:

Hege Bogfjellmo – avdelingsleder, Are Skinningsrud – controller, Stig Morønning, Lena Larsson, Bente Stenersen, Trond Grøtting, Kamuran Filizer, Liv Merete Svendsrud Moe og Anam Naeem.

Organisasjonsavdeling:

Kathrine Hestø Hansen – avdelingsleder, John Erik Pedersen, Elisabeth Helmersen, Shoaib Karim Naeem, Esben Hoås Rygg, Maria Reite Nilsen og Lise Nyland.

Kommunikasjonsavdeling:

Ingrid Langerud – avdelingsleder, Bjørn Tore Hansen, Morten Kjennerud, Eilif Swensen, Øystein Mathisen, Marte Kristiansen og Aslak Berg.

Politisk avdeling:

Amund Vik – avdelingsleder, Eirik Aarek, Øyvind Wennesland, Pål Henriksen Spjelkavik – fagligpolitisk rådgiver, Sigmund Valberg og Ådne Hindenes.

Følgende har sluttet i perioden:

Finn Jota, Svein Bjørn Aasnes, Snorre Wikstrøm, Tale Jordbakke, Silje Rygland, Odd Inge Kvalheim, Maria Hevzy, Stig Ove Ølmheim, Mari Brenli, Stian Valla, Per Olav Hopsø, Siri Holland, Trude Steen

Følgende har permisjon per 31.12.2018:

Marthe Scharning Lund, Marte Ingul, Halvard Hølleland, Mari Aaby West, Gro Axelsen og Roald Kvamme.

Fylkessekretærer

Ansatte i Arbeiderpartiet per 31.12.2018:

Østfold:	Inger-Christin Torp
Akershus:	Elisabeth Fanghol
Hedmark:	Bjørn Jarle Røberg-Larsen
Oppland:	Synnøve Brenden
Buskerud:	Kristian Kirkerud
Vestfold:	Hans Jan Øhre
Telemark:	Odin Adelsten Bohmann
Aust-Agder:	Per Åge Nilsen
Vest-Agder:	Audun Øvrebø

Rogaland:	Marion Wikberg
Hordaland:	Anders Tangerås og Stig Morten Frøiland
Sogn og Fjordane:	Monica Oppedal
Møre og Romsdal:	Jan Thore Martinsen
Trøndelag:	Tore Nordseth og Pål Sture Nilsen
Nordland:	Tore Arne Bell Ljunggren og Cecilie Lekang
Troms:	Randi Lillegård
Finnmark:	Lill Tove Ottesen

Permisjoner: Kamilla Thue, Hedmark, har permisjon mens hun er ordfører. Tove Mette Bjørkmo, Nordland, har permisjon mens hun er ordfører.

Følgende har sluttet i perioden: Bjørn Eriksen, Østfold, Grethe Mikaelson, Hedmark, Egil Ekhaugen, Møre og Romsdal, Sigmund Valberg, Akerhus og Esben Hoås Rygg, Rogaland.

Partiets representasjon i styrer og komiteer pr. 31.12.18

Storingsgruppas styre: Kjersti Stenseng
Kristine Nordenson Kallset

AOF i Norges styre: Kristine Nordenson Kallset
Vara: John Erik Pedersen

AOFs kontrollkomite: Hege Bogfjellmo

Arbeiderbevegelsens Arkiv og biblioteks styre: Hege Bogfjellmo

Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforenings styre: Hege Bogfjellmo

5. Organisasjonsarbeidet

Landsmøtets vedtatte organisasjonsuttalelser setter ambisiøse mål for vår organisasjon og organisasjonskultur. Vi skal ha en organisasjonskultur som er profesjonell, respektfull og raus. Videre setter organisasjonsuttalelsen som ble vedtatt på landsmøtet i 2017 medlemmet i sentrum. Arbeiderpartiets styrke er felleskapet og medlemmene. Fundamentet for alt vårt arbeid er en partiorganisasjon der alle medlemmer får mulighet til å bidra med sitt engasjement.

Dette har preget organisasjonsarbeidet i denne perioden i form av økt fokus på skoling, oppfølging av kommunepartiene og opprettelsen av organisasjonsutvalget.

I tillegg til å vinne valg er målet med organisasjonsarbeidet å styrke og videreutvikle partiorganisasjonen. For å oppnå dette jobber vi kontinuerlig med medlemspleie, medlemsvekst, kampanjer og andre organisasjonsutviklingstiltak.

Medlemsutviklingen

Arbeiderpartiet hadde pr 31.12.2017 53 323 betalende medlemmer. Det er en tilbakegang på 1533 medlemmer fra tidligere år. Ved årsskifte i 2018 hadde Arbeiderpartiet 51 173 betalende medlemmer. Det er en tilbakegang på 2150 medlemmer. Arbeiderpartiet har i hele landsmøteperioden hatt et tilsig av nyinnmeldinger. Vi ser allikevel at noen velger å ikke fornye sitt medlemskap. Derfor ble det gjennomført kontingentkampanjer høsten 2017 og 2018, samt våren 2018 for å hente inn ubetalte kontingenter.

Det er i tillegg laget en egen strategi for medlemsvekst hvor alle fylkespartier har utarbeidet egne måltall for sine kommunepartier og planer for hvordan disse målene skal nås. Strategien følges opp jevnlig.

Organisasjonsutvalget har i sitt mandat å sikre at Arbeiderpartiet vokser som medlemsorganisasjon. Utvalget legger derfor fram forslag til tiltak for landsmøtet.

Nytt medlemssystem

En enkel og tilgjengelig medlemshåndtering, både for partiet sentralt, men først og fremst for de tillitsvalgte lokalt er kjernen i vårt arbeid. Det gamle medlemssystemet møtte ikke de behovene vi ser for fremtiden og det ble derfor settet i gang et prosjekt for å bygge opp et nytt medlemssystem i 2018. Muligheter for bedre oversikt og kunnskap om våre medlemmer for kommunepartiene, fylkespartiene og sentralt, frivilligregistrering, bedre løsninger for kontingentoppfølging og donasjoner er blant behovene et nytt system må dekke.

Innføringen av systemet ble igangsatt noe tidligere enn ønsket grunnet ny personvernlovgivning. Systemet var derfor ikke fullstendig da det ble tatt i bruk, og det har foregått et kontinuerlig oppdateringsarbeid etter dette. Partikontoret har i samarbeid med utvikler Appresso hatt løpende dialog med partiorganisasjonen i denne prosessen.

Kampanjer

Arbeiderpartiet bruker kampanje som verktøy for organisasjonsutvikling. Det har gjennom hele landsmøteperioden vært arbeidet med organisasjons- og kampanjeutvikling.

Vårkampanje 2017

Kampanjen var fra 23.apri-14.mai 2017. Målet med kampanjen var å nå velgerne tidlig i forkant av stortingsvalget, og vise at Arbeiderpartiet ønsker å vinne valget i kommuner

og fylker over hele landet. Organisatorisk var det et mål å få flere medlemmer og frivillige i valgkampen, samt at vi var tidlig ute med aktivitet og synlighet. Nasjonal aksjonsdag var 13.mai. Kampanjen ble også brukt til uttesting av materiell, budskap og valgkampmetoder for å kunne gjøre nødvendige justeringer i god tid før den intensive valgkampen.

Vårkampanje 2018

Aksjonsperioden for vårkampanjen var 28. mai – 10. juni. Formålet med kampanjen var å engasjere velgerne. Herunder få innspill til lokal programprosess, og verve nye medlemmer. Det ble lagt opp til økt aktivitet og engasjement rundt dittforslag.no, i tillegg til 1.mai-markering. Det ble trykket opp både 1.mai-løpeseddel og dittforslag-løpeseddel. Det var også et mål å ha valgkamplignende aktiviteter å ha aktivitet og synlighet rundt programprosessen, og til å verve medlemmer og frivillige. Det ble også arrangert nasjonal aksjonsdag den 9.juni, samt en digital kampanje i ukene før og etter vårkampanjen.

Høstkampanje 2018

Høstkampanjen besto av en uke hvor vi førte en digital kampanje i sosiale medier, og en aksjonsuke for aktiviteter i organisasjonen. Aksjonsperioden for høstkampanjen var 8.-15.september. Perioden ble valgt fordi det både var ett år igjen til kommune- og fylkestingsvalget. Uka var derfor en fin anledning både til å kick-starte den lange valgkampen i organisasjonen, og til å vise til hva vi har levert siden valget. I høstkampanjen forsøkte vi å legge oss så tett opptil ordinær valgkamp som mulig slik at vi fikk testet valgkamporganisasjonen. I tillegg ble høstkampanjen brukt til sluttspurten på den digitale programdebatten dittforslag.no. Nasjonal aksjonsdag var 8. september.

Organisasjonsprosjektet

Arbeiderpartiets medlemsorganisasjon er vår fremste styrke. Men det er bare en styrke om organisasjonen blir et samlingspunkt for politisk engasjement, politikktutvikling og en bevegelse som gir fellesskap omkring de samme verdiene. En sterk medlemsorganisasjon, som er til stede over hele landet og når et mangfold av medlemmer, er en forutsetning for å forstå samtidens og framtidens utfordringer, og for å vinne valg.

11.desember 2017 vedtok derfor sentralstyret å igangsette et helhetlig organisasjonsprosjekt fram mot 2021, med landsmøtet i 2019 som en viktig milepæl. Målet er en moderne og mangfoldig medlemsorganisasjon, og prosjektet har som formål å fornye og styrke Arbeiderpartiet som en moderne medlemsorganisasjon der hvert enkelt medlem har mulighet til å bidra med sine ressurser og synspunkter inn i aktivitet og politikktutforming.

Sentralstyret ga utvalget følgende mandat:

- Skape nye arenaer for politikktutvikling i hele vår organisasjon.
- Gi medlemskap i Arbeiderpartiet større verdi, at det oppleves som meningsfylt å delta.
- Medlemspleie gjennom tilbud til nye medlemmer, skolering av organisasjonen og tilrettelegging av møteplasser.
- Sikre at Arbeiderpartiet vokser som organisasjon og verver flere medlemmer som speiler bredden i befolkningen, og når målet fra landsmøtet om 65 000 medlemmer innen 2020.

- Fremme en inkluderende, lyttende og lærende kultur i Arbeiderpartiet, der flere stemmer i organisasjonen blir hørt og vektlagt og hvor vi bruker de ressursene som finnes i partiorganisasjonen.
- Vurdere hvordan vi kan organisere arbeidet bedre digitalt for å sørge for tettere involvering og mer engasjement for Arbeiderpartiet på nett.
- Foreta en gjennomgang av partiets vedtekter med særskilt fokus på om eksisterende strukturer er til hinder for aktivitet.

Organisasjonsutvalget er bredt sammensatt fra alle nivåer i organisasjonen og fra hele landet:

Leder

Kjersti Stenseng

Partikontoret

Medlemmer

Øystein Mathisen

Nordland

Gunnhild Tettli

Trøndelag

Tore Hagebakken

Oppland

Hilde Thorkildsen

Akershus

Pål Hafstad Thorsen

Hordaland

Kari-Anne Opsal

Troms

Bjørn Aamodt

Vestfold

Faruk Qureshj

Oslo

Renate Tårnes

AUF

Terje Olsson

LO

Jan Juul Christensen

Partisekretær Socialdemokratiet

Sekretariat

Kathrine Hestø Hansen

Partikontoret

Kristian Kirkelund

Fylkessekretær

Synnøve Brenden

Fylkessekretær

Organisasjonsutvalgets arbeid bygger på tilbakemeldinger fra organisasjonskonferansen (2015), kommunekartleggingene (2016 og 2018), løpende tilbakemeldinger fra organisasjonen og den landsmøtevedtatte organisasjonsuttalelsen.

Utvalget har gjennomført medlemsundersøkelse, kommunepartiledersundersøkelse, organisasjonsdebatt og rundebordskonferanser. Videre er det nedsatt arbeidsgrupper for ulike målgrupper og brukt testkommuner for å prøve ut ulike metodikker for organisasjonsutvikling.

Utvalget har invitert eksterne innledere på møtene for å få innspill og inspirasjon fra folk som ser partiet utenfra. Inviterte deltakere fra partiorganisasjonen og enkelte av utvalgets medlemmer, hvor gode erfaringer med ulike typer kampanjearbeid, faglig-politisk samarbeid, medlemsvekst, organisasjonsutvikling, partikultur og medlemsinvolvering ble drøftet. I forbindelse med valget i Sverige 2018 gjennomførte utvalget en studietur til Stockholm, med spesielt fokus på effekten av husbesøk og arbeidet med direkte velgerkontakt.

Basert på sitt arbeid har organisasjonsutvalget utarbeidet en rekke anbefalinger og forslag til prosjekter som legges fram for landsmøtet.

Kvinnenettverket

Styringsgruppa for kvinnenettverket oppnevnes av sentralstyret for ett år av gangen. AUF utpeker selv sin representant. LO tiltrer også styringsgruppa.

Sentralstyret oppnevnte 19.06.17 følgende til styringsgruppa:

Leder Anniken Huitfeldt, sentralstyret
Lise Selnes, Hedmark
Karianne Sydtveit Reiten, Telemark
Siri Sandvik, Sogn og Fjordane
Ann-Inger Leirtrø, Nord-Trøndelag
Tonje Brenna, Akershus
Siv Larssen Aasvik, Nordland
Lozan Balisany, Vestfold

Sentralstyret oppnevnte 28.05.18 følgende til styringsgruppa:

Leder Anniken Huitfeldt, sentralstyret
Lise Selnes, Hedmark
Siri Sandvik, Sogn og Fjordane
Marit Bjerkås, Trøndelag
Siv Dagny Aasvik, Nordland
Lozan Balisany, Vestfold

Synnøve Konglevoll har møtt for LO. Ina Libak har møtt for AUF.

Kvinnenettverkets styringsgruppe skal arbeide for å oppfylle formålet med Kvinnenettverket:

- Være en pådriver for å sette kvinnepolitiske saker på dagsorden i Arbeiderpartiet som helhet og i den offentlige debatten.
- Rekruttere, skolere og motivere alle kvinner i partiet til politisk arbeid, og særlig til lederposisjoner.

Styringsgruppa sentralt skal også ivareta forpliktelsene og ansvaret Arbeiderpartiet har overfor kvinnebevegelsen i Sosialistinternasjonalen, PES, SKN og i forhold til «Kvinner Kan»-kursene internasjonalt. Den sentrale styringsgruppen består av leder Anniken Huitfeldt som er valgt på landsmøtet, samt seks fylkesledere i kvinnenettverkene og en kvinne med minoritetsbakgrunn. I tillegg utpeker Samepolitisk råd og AUF et medlem hver som tiltrer med fulle rettigheter. LO tiltrer styringsgruppa. I tillegg til den sentrale styringsgruppa for kvinnenettverket har alle fylkes fylkesledere i kvinnenettverket. I 2017 og i 2018 ble det hvert år avholdt ledermøter for fylkeslederne i kvinnenettverket. Kvinnenettverket har sin aktivitet og jobber i fylkene, kommunepartiene og lokallagene. Det er utarbeidet et likestillingspolitisk handlingsplan i Arbeiderpartiet som har vært behandlet i sentralstyret. Kvinnenettverket er aktive i arrangering av både nasjonale og lokale 8. mars-markeringer. Kvinnenettverket samarbeider også med Norsk Folkehjelp om å arrangere Women Can Do It – kurs og har sendt kurstrenerer som trener kvinner i politikk og demokratisk deltakelse til blant annet Myanmar, Irak og Sør-Afrika. I 2018 har kvinnenettverket også vært delaktig i arrangering av Fernanda Nissen-seminar, samt utdeling av Rachel Grepp-prisen. Begge er arrangementer som har likestilling i fokus. Det planlagte Fernanda Nissen saminaret i 2017 ble avlyst av kapasitetshensyn. Midlene ble

derfor overført fylkene som har gjennomført egne regionsamlinger. Lederskoleringen Kvinne på Topp ble gjennomført i 2017/2018.

Stiftelsen Rachel Grepps pris.

Stiftelsen ble opprettet når Arbeiderpartiet solgte Rachel Grepp-heimen. Formålet med Stiftelsen er å dele ut en pris til personer og organisasjoner som har utført et arbeid som understøtter Rachel Grepps politiske virke:

- likestilling mellom kjønnene
- modernisering av familiepolitikken
- gode oppvekstvilkår for barn med ulik sosial- og familiemessig bakgrunn
- lik rett til utdanning

Stiftelsen kan også bistå med økonomiske midler til bøker eller støtte til publisering av forskning på de ovennevnte områder.

Sentralstyret oppnevner styre for stiftelsen. Per 31.12.18 består dette av:

Kjell-Erik Øie, leder

Rita Lekang

Astrid Willa Eide Hoem

Varamedlem:

Mani Hussaini

Kompetanseutvikling-/skolering

Arbeiderpartiet vil være er en lærende organisasjon. Det vil si at vi vil gi medlemmer, tillitsvalgte og folkevalgte politisk og organisatorisk mulighet for kunnskap og læring gjennom både formelle og uformelle læringsarenaer.

Skolering og kompetanseutvikling er et viktig strategisk verktøy for å nå politiske mål. Gjennom skolering setter vi medlemmer i stand til å ta på seg lederoppgaver, folkevalgte verv og å bli ambassadører for partiet. Vår skolering skal også gi medlemmer en plattform for å ha politisk innflytelse gjennom deltakelse i utformingen av vår politikk, både lokalt og sentralt.

Valgkampskolering var hovedelementet i partiets skoleringsaktivitet i 2017.

Valgkampskolering

Alle sikre kandidater og kampkandidater var samlet til tre dagers toppskolering på Sørmarka 23. -25. januar 2017. Den lokale valgkampskoleringen av de frivillige valgkampmedarbeidene ble gjennomført i mai og juni.

Grunnskolering

Det har lenge vært et sterkt ønske om mer grunnleggende skolering i organisasjon og politisk arbeid. Etter omfattende planlegging ble fase 1 av prosjektet gjennomført som fylkesvise samlinger, med kommunepartiledere og studieledere som målgruppe. I fase 2 av prosjektet skal disse ut og skolere bredt i sine egne kommunepartier.

Høsten 2017 ble opplegg for grunnskoloring testet ut i Østfold og Buskerud med til sammen 45 deltakere. Etter nødvendige justeringer ble grunnskoloringen startet opp med tre kurs i Nordland og et kurs i Oslo med totalt 56 deltakere. I løpet av 2018 ble det gjennomført et grunnskoloringsprogram for resten av fylkespartiene. Totalt 469 deltakere.

Fase 2 av grunnskoloringsprosjektet ute i kommunepartiene har pågått utover i 2018 og vil bli videreført i 2019. Det totale deltakerantallet har passert 1000 tillitsvalgte. Dette er den største skoloringssatsingen i partiets regi siden midten av 1990-tallet.

Kvinne på topp og regionale kvinnesamlinger

Et nytt kull med Kvinne på topp, særlig rettet mot mulige toppkandidater ved kommunevalget er satt i gang høsten 2017. Kullet hadde to samlinger i 2018. I regi av kvinnenettverket ble det også arrangert regionale samlinger for kvinnelige ordførere, gruppeledere og andre som står i topp-posisjoner inn mot kommunevalget for å sikre at flere kvinner stiller til valg og til gjenvalg.

Skoloringssamlinger i modellkommuneprosjektet

I modellkommuneprosjektet som startet opp i januar 2018 var det plukket ut 26 kommunepartier som modellkommuner, 10 ressurskommuner i tillegg til våre tre storbyer. Det har vært avviklet totalt 11 samlinger for alle eller deler av kommunepartiene i dette prosjektet. Totalt har det deltatt 369 tillitsvalgte på disse samlingene. Planlegging og gjennomføring av valgkamp, stort fokus på kommunikasjon samt erfaringsutveksling har vært tema på samlingene.

Faglig politisk skoloring

Arbeiderpartiet har et tett og godt samarbeid med Fagforbundet og har i løpet av perioden hatt jevnlig fagligpolitiske kurs. Her har partiet bidratt med innleder og organisering.

Toppkandidatskoloring 2019

Det skal gjennomføres toppkandidatskoloring i alle fylker der de to øverste på lista, ungdomskandidaten og valgkampleder deltar fra hver kommune og fra fylkestingslista. Skoloringene gjennomføres i januar og starten av februar 2019. Stortingsrepresentanter, ansatte i Stortinget og på partikontoret samt deltakere i modell- og ressurskommuneprosjektet vil trekkes med som innledere og kursholdere i toppkandidatskoloringen. 85 tillitsvalgte og ansatte var samlet til en egen skoloringssamling på Gardermoen i desember 2018.

Modell- og ressurskommuneprosjektet

Modell- og ressurskommuneprosjektet er en videreføring av, og bygger på erfaringene fra, pilotkommuneprosjektet fra 2015. Totalt 40 kommunepartier fra hele landet har deltatt i prosjektet i 2018. Prosjektene har en tidsramme frem til stortingsvalget i 2021, med kommune- og fylkestingsvalget i 2019 som et naturlig første mål. Formålet med prosjektet er å styrke organisasjonen og kampanjekompetansen i alle ledd i partiorganisasjonen.

Kriteriene for å delta i prosjektet har blant annet vært; a) det er realistisk å vinne valget i 2019, b) kommunen er avgjørende for å vinne fylkesvalget i 2019 og stortingsvalget i 2021, c) kommunepartiet egner seg til å teste og utvikle metoder for å drive valgkamp, d) ønsker å bidra til å spre kunnskap i partiorganisasjonen. I tillegg har kommunepartiet evne og kapasitet til å følge opp prosjektet løpende. Sentralstyret valgte ut kommunepartiene etter forslag fra fylkespartikontorene/fylkespartistyrene.

Modell- og ressurskommunene har fått særskilt oppfølging gjennom skolering, samlinger, nettverksarbeid, individuell oppfølging og ved prioritet i eksisterende prosjekter i partiorganisasjonen. Stortingsrepresentantene og andre sentrale politikere har vært viktige bidragsytere. Kommunepartileder og valgkampleder har i hovedsak hatt ansvaret for oppfølging av prosjektet lokalt. Fylkespartiene har hatt ansvar for erfaringsutveksling og veiledning til andre deler av partiorganisasjonen.

Det er gjennomført 4 samlinger for modellkommunene i 2018 og 3 samlinger for ressurskommunene. Hovedfokuset har vært på lokale prosesser knyttet til program, nominasjon og valgkampforberedelser. Vi har særlig vært opptatt av at kommunepartiene må komme tidlig i gang med valgkampplanlegging, budskapsutforming og målgruppetenking.

Nye retningslinjer mot seksuell trakassering

Sentralstyret satte 8. januar 2018 ned følgende gruppe som skulle utarbeide nye retningslinjer mot seksuell trakassering og prosedyrer for håndtering av varslersaker:

Leder: Pål Lønseth – jurist
Anniken Huitfeldt – leder av Arbeiderpartiets kvinnenettverk
Geir Lippestad – jurist og AP-politiker
Renate Tårnes –AUF
Guro Vadstein – NTL

Mandat

Grappa skal gjennomgå dagens retningslinjer mot seksuell trakassering og prosedyrer for håndtering av varslersaker. Grappa skal vurdere behov for forbedringer, og eventuelt foreslå endringer. Med varslersaker menes alle innkomne meldinger fra personer i partiorganisasjonen, men og saker fra personer som ikke er medlemmer i partiet, men som omhandler tillitsvalgte i Arbeiderpartiet.

Gjennomgangen bør vurdere prosedyrene opp mot gjeldende lovverk for varsling om seksuell trakassering eller annen upassende adferd. Dagens prosedyrer gir partisekretæren og partikontoret et ansvar for oppfølging av saker som omhandler sentralt tillitsvalgte. Gjennomgangen bør vurdere om det er behov for å opprette egne strukturer med kapasitet til å behandle og vurdere innkomne varsler og eventuelt hvordan dette skal organiseres.

Gjennomgangen bør vurdere om det er behov for nærmere retningslinjer når det gjelder reaksjonsformer, som ikke er en del av partiets retningslinjer i dag.

Utvalget leverte sitt forslag som ble vedtatt av sentralstyret 11. juni 2018.

Kommune og regionsammenslåinger

Kommunesammenslåing

Stortinget vedtok endringer i kommunestrukturen. Stortinget fattet vedtak om sammenslåing av kommuner og for noen av sammenslåingene så innebærer det også justering av fylkesgrenser. I forbindelse med vedtaket i Stortinget har kommunepartiene i Arbeiderpartiet sammenslått kommunepartier slik at er tilpasset den nye kommunen. I perioden har følgende kommunepartier vært med på sammenslåingsprosess:

- Moss og Rygge Arbeiderparti har slått seg sammen til Moss Arbeiderparti.
- Oppegård og Ski Arbeiderparti har slått seg sammen til Nordre Follo Arbeiderparti.
- Holmestrand, Hof og Sande Arbeiderparti har slått seg sammen til Holmestrand og Sande Arbeiderparti.
- Tønsberg og Re Arbeiderparti har slått seg sammen til Tønsberg Arbeiderparti.
- Bø og Sauherad Arbeiderparti har slått seg sammen til Midt-Telemark Arbeiderparti.
- Lyngdal og Audnedal Arbeiderparti har slått seg sammen til Lyngdal Arbeiderparti.
- Stavanger, Rennesøy og Finnøy Arbeiderparti har slått seg sammen til Stavanger Arbeiderparti.
- Forsand Arbeiderparti har vedtatt å legge seg ned fra 1.1.2020, medlemmene overføres til Sandnes Arbeiderparti.
- Øygarden, Sund og Fjell Arbeiderparti har slått seg sammen til Øygarden Arbeiderparti.
- Radøy, Lindås og Meland Arbeiderparti har slått seg sammen til Alver Arbeiderparti.
- Os og Fusa Arbeiderparti har slått seg sammen til Bjørnafjorden Arbeiderparti.
- Ullensvang, Odda og Jondal Arbeiderparti har slått seg sammen til Ullensvang Arbeiderparti
- Voss og Granvin Arbeiderparti har slått seg sammen til Voss Arbeiderparti.
- Førde, Naustdal, Gaular og Jølster Arbeiderparti har slått seg sammen til Sunnfjord Arbeiderparti.
- Selje og Eid Arbeiderparti har slått seg sammen til Stad Arbeiderparti.
- Fræna og Eide Arbeiderparti har slått seg sammen til Hustadvika Arbeiderparti.
- Molde, Midsund og Nettet Arbeiderparti har slått seg sammen til Molde Arbeiderparti.
- Stordal og Norddal Arbeiderparti har slått seg sammen til Fjord Arbeiderparti.
- Klæbu Arbeiderparti har gått inn i Trondheim Arbeiderparti som en partiavdeling.
- Roan og Åfjord Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Åfjord Arbeiderparti.
- Verran og Steinkjer Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Steinkjer Arbeiderparti.
- Namdalseid, Namsos og Fosnes Arbeiderparti har slått seg sammen til Namsos Arbeiderparti.
- Hammerfest og Kvalsund Arbeiderparti har slått seg sammen til Hammerfest Arbeiderparti.
- Asker, Røyken og Hurum Arbeiderparti har slått seg sammen til Asker Arbeiderparti.
- Drammen, Nedre Eiker og Svelvik Arbeiderparti har slått seg sammen til Drammen Arbeiderparti.
- Volda og Hornindal Arbeiderparti har slått seg sammen til Volda Arbeiderparti.

- Hemne, Halså og deler av enkeltmedlemmer i Snillfjord som tilhører den kommende nye kommunen har slått seg sammen og dannet Heim Arbeiderparti.
- Orkdal, Agdenes, Meldal og deler av enkeltmedlemmer i Snillfjord som tilhører den kommende nye kommunen har slått seg sammen og dannet Orkland Arbeiderparti.
- Snillfjord kommune blir delt i tre deler i forbindelse med kommunereformen. De medlemmer som tilhørte Snillfjord Arbeiderparti og som ikke har gått til Heim eller Orkland Arbeiderparti har gått over til Hitra Arbeiderparti. Dette da det er fattet vedtak om kommunesammenslåing mellom Hitra og deler av Snillfjord.
- Skånland og Tjeldsund Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Tjeldsund Arbeiderparti. Kommunepartiet har gått over fra Nordland til Troms Arbeiderparti.
- Askim, Hobøl, Spydeberg, Eidsberg og Trøgstad Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Indre Østfold Arbeiderparti.
- Skedsmo, Fet og Sørum Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Lillestrøm Arbeiderparti.
- Mandal, Marnardal og Lindesnes Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Lindesnes Arbeiderparti.
- Kristiansand, Søgne og Songdalen Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Kristiansand Arbeiderparti.
- Ålesund, Sandøy, Skodje, Haram og Ørskog Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Ålesund Arbeiderparti.
- Sogndal, Balestrand og Leikanger Arbeiderparti er i en prosess om å slå sammen kommunepartiene og danne Sogndal Arbeiderparti i løpet av første kvartal 2019.
- Bjugn og Ørland Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Ørland Arbeiderparti.
- Vikna og Nærøy Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Nærøysund Arbeiderparti.
- Narvik, Ballangen Arbeiderparti og enkeltmedlemmer i Tysfjord som tilhører den kommende nye kommunen har slått seg sammen og dannet Narvik Arbeiderparti.
- Tysfjord Kommune blir delt i to deler i forbindelse med kommunereformen. De medlemmer som tilhørte Tysfjord Arbeiderparti og som ikke har gått til Narvik Arbeiderparti, har gått over til Hamarøy Arbeiderparti. Dette da det er fattet vedtak om kommunesammenslåing mellom Hamarøy og deler av Tysfjord.
- Tranøy, Lenvik, Berg og Torsken Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Senja Arbeiderparti.
- Vågsøy og Flora Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Kinn Arbeiderparti.
- Larvik og Lardal Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Larvik Arbeiderparti.
- Rømskog og Aurskog-Høland Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Aurskog-Høland Arbeiderparti.
- Rissa og Leksvik Arbeiderparti har slått seg sammen og dannet Indre Fosen Arbeiderparti.

I forbindelse med kommunereformen har man året før landsmøteperioden dannet Færder Arbeiderparti av tidligere Tjøme og Nøtterøy Arbeiderparti. Sandefjord, Andebu og Stokke har også slått seg sammen og dannet Sandefjord Arbeiderparti.

I løpet av landsmøteperioden er det fattet vedtak i Stortinget at fylkesgrensen mellom Oppland og Buskerud justeres slik at Jevnaker blir en del av det nye fylket bestående av Buskerud, Akershus og Østfold fra 1. januar 2020 og tilsvarende mellom Oppland og Akershus slik at Lunner kommunen også blir en del av det nye fylket bestående av

Buskerud, Akershus og Østfold fra 1. januar. 2020. Dette resulterer i at kommunepartiet i Jevnaker går over til Buskerud Arbeiderparti fra 1. januar 2019 og Lunner Arbeiderparti går over til å være en del av Akershus Arbeiderparti fra samme dato.

Fylkessammenslåing

Stortinget har vedtatt endringer i regionreformen. Det innebærer at man har slått sammen fylkene i Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag til Trøndelag i løpet av landsmøteperioden. I tillegg er det fattet vedtak i Stortinget om fylkessammenslåing mellom

- Troms og Finnmark
- Hordaland og Sogn og Fjordane
- Hedmark og Oppland
- Telemark og Vestfold
- Aust-Agder og Vest-Agder
- Buskerud, Østfold og Akershus

Det har vært mange diskusjoner i partiets organer på hvordan fremtidig partistruktur skal se ut med tanke på endringer i regionreformen. Noen fylker har valgt å slå seg sammen, mens andre avventer til om det blir endringer i Stortingsvalgkretser. Følgende fylker har slått seg sammen i løpet av perioden:

Trøndelag Arbeiderparti (Sør-Trøndelag Ap og Nord-Trøndelag Ap)

Vestland Arbeiderparti (Hordaland Ap og Sogn og Fjordane Ap)

I tillegg er det fattet vedtak og det er planer om sammenslåing mellom følgende fylker innen 1. kvartal 2019:

Innland Arbeiderparti (Hedmark Ap og Oppland Ap)

Agder Arbeiderparti (Aust-Agder Ap og Vest-Agder Ap)

6. Politikkutvikling

Årsmøter i fylkespartiene

Sentralstyrets medlemmer har deltatt på fylkespartienes årsmøter og årskonferanser som hovedinnledere:

2018:

Finnmark	Kjersti Stenseng
Troms	Kjersti Stenseng
Nordland	Jonas Gahr Støre
Trøndelag	Kjersti Stenseng
Møre og Romsdal	Kjersti Stenseng
Sogn og Fjordane	Hadia Tajik
Hordaland	Anniken Huitfeldt
Rogaland	Hadia Tajik
Agder	Jonas Gahr Støre
Telemark	Hadia Tajik
Vestfold	Ingvild Kjerkol
Buskerud	Hadia Tajik
Oppland	Jonas Gahr Støre
Hedmark	Hans Christian Gabrielsen
Akershus	Hadia Tajik
Østfold	Jonas Gahr Støre
Oslo	Jonas Gahr Støre

2017:

Finnmark	Hadia Tajik
Troms	Hans Christian Gabrielsen
Nordland	Kjersti Stenseng
Trøndelag	Jonas Gahr Støre
Møre og Romsdal	Hadia Tajik
Sogn og Fjordane	Ingvild Kjerkol
Hrdaland	Jonas Gahr Støre
Rogaland	Jonas Gahr Støre
Vest-Agder	
Aust-Agder	
Telemark	Trond Giske
Vestfold	Hans Christian Gabrielsen
Oppland	Hans Christian Gabrielsen
Hedmark	Anniken Huitfeldt
Akershus	Trond Giske
Østfold	Kjersti STenseng

Politikkutvikling

Etter valgkampen i 2017 identifiserte partiet fire områder hvor det var behov for å utvikle ny politikk, som supplement og utvidelse av partiprogrammet for perioden.

Høsten 2017 ble arbeidslivsutvalget, distriktsutvalget og migrasjonsutvalget satt ned. Disse utvalgene skal arbeide med å utvikle ny politikk på viktige områder, som partiorganisasjonen skal diskutere og behandle i tiden fram mot Landsmøtet i 2019.

Forslagene fra arbeidslivs-, distrikts- og migrasjonsutvalget er på høring til partiorganisasjonen med frist for endrings- og tilleggsforslag 1. desember. De endelige forslagene blir så sendt ut til partiorganisasjonen i forbindelse med landsstyremøtet i februar 2019 før de behandles på landsmøtet i april.

Våren 2018 ble oppvekstutvalget satt ned. Oppvekstutvalgets forslag skal også behandles på landsmøtet i april 2019.

Migrasjonsutvalget

Mandat:

Vi lever i en tid med store folkevandringer som følge av krig, konflikt, fattigdom og klimaendringer.

I mange land fører høy innvandring til større mangfold, men kan også føre til økte motsetninger og økte forskjeller i samfunnet.

Å finne internasjonale løsninger er avgjørende for å skape fred og trygghet slik at folk ikke legger ut på flukt. Det er behov for betydelig hjelp i områdene som er hardest rammet, og landene som tar imot flest flyktninger.

Norge har ansvar for å hjelpe mennesker som flykter fra krig og forfølgelse. Dagens situasjon med ukontrollert innvandring til Europa er ikke bærekraftig. Gode løsninger på migrasjonskrisen krever utvikling på globalt, regionalt og lokalt nivå. Arbeiderpartiet må se disse spørsmålene i sammenheng.

Norge skal være et åpent og inkluderende samfunn. Nøkkelen til god integrering er språk, arbeid og respekt for felles spilleregler. En hovedoppgave i integreringsarbeidet er å sette kommunene og arbeidslivet i stand til å få folk inn i arbeid og deltakelse.

Utvalget har på migrasjon og flyktningpolitikk jobbet med å:

- Gjennomgå utviklingstrekk på migrasjonsområdet og stimulere til debatt og kunnskapsheving i Arbeiderpartiet om globale migrasjonsspørsmål og hvordan de vil påvirke Norge og norsk politikk.
- Utvikle en helhetlig politikk som ser migrasjon, immigrasjon og integrering i sammenheng.
- Hente inn erfaringer fra våre søsterpartier i andre land
- Sørge for at det blir gjennomført en bred debatt i partiorganisasjonen om migrasjon som en del av arbeidet.
- I arbeidet skal det legges vekt på å innhente synspunkter fra miljøer også utenfor partiets organer og medlemmer.

Utvalget har på integrering jobbet med å:

- Gjennomgå og foreslå forbedringer i den helhetlige integreringspolitikken.
- Sammenfatte gode eksempler på vellykket integreringspolitikk i norske kommuner og sammenlignbare land.
- Foreslå målrettede tiltak som vil øke sysselsettingen i innvandrergupper med lav sysselsetting.
- Foreslå tiltak for å bekjempe «sosial kontroll».

Utvalgets forslag har vært på høring i partiorganisasjonen. Det endelige forslaget blir sendt ut til partiorganisasjonen i forbindelse med landsstyremøtet i februar 2019, og skal behandles på landsmøtet i april 2019.

Migrasjonsutvalgets medlemmer

- Leder: Masud Gharahkhani, Buskerud
- Hanne Moe Bjørnset, Trøndelag
- Roger Valhammer, Hordaland
- Henrik Thune, Akershus
- Sylo Tarku, Buskerud
- Lotte Grepp Knutsen, Nordland
- Khamshajiny Gunaratnam, Oslo
- Arnhild Holstad, Trøndelag
- Abdullahi Muhamed Alason, Vest-Agder
- Helga Pedersen, Finnmark
- Trude Tinnlund, LO
- Mani Hussaini, AUF
- Sekretærer: Øyvind Wennesland og Lars Raaum

Arbeidstakerne i det nye arbeidslivet

Mandat:

Arbeidslivet er i rask endring. Innenfor flere bransjer oppleves et økt press mot arbeidstakerne, med utstrakt bruk av innleie, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Ny digital teknologi gjør nye forretningsmodeller mulig noe som også vil påvirke arbeidslivet.

Arbeiderpartiet ønsker et ryddig, trygt og organisert arbeidsliv basert på faste, hele stillinger og et regelverk for arbeidslivet som legger til rette for nyskaping og en effektiv bruk av samfunnets ressurser. Arbeidslivsutvalget ser på hvordan dette kan sikres i et arbeidsliv i rask endring, både i privat og offentlig sektor.

Utvalget har jobbet med å:

- Analysere hvilke områder hvor lokal- og fylkespolitikere har innflytelse over arbeidslivet.
- Sammenfatte erfaringer fra kommuner hvor man har tatt initiativ for å sikre et ryddig og trygt arbeidsliv og fremme forslag til arbeidet med lokalpolitisk uttalelse som skal vedtas av landsstyret våren 2018.

- Fremme nye forslag for å sikre et trygt og organisert arbeidsliv, og bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Utvalget skal vurdere hvordan Norge beste mulig kan bruke handlingsrommet vi har i internasjonale avtaler og se nærmere på tiltak andre land har gjennomført. Utvalget skal i samarbeid med arbeidsfraksjonen utvikle forslag som kan inngå i en ny handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.
- Foreslå tiltak i offentlig sektor som bidrar til økt trivsel og effektivitet, blant annet gjennom mer heltid og økt tillit.
- Vurdere behovet for ny politikk på områder hvor den raske utviklingen av digital teknologi, nye aktører, forretningskonsepter og organisasjonsmodeller, samt bruk av frilansere og selvstendig næringsdrivende endrer arbeidslivet, samt fremme forslag som fremmer innovasjon og sikrer arbeidstakerrettigheter på disse områdene.
- Hente inn erfaringer fra våre søsterpartier i andre land.
- Sørg for at partiorganisasjonen involveres på egnet måte. I arbeidet skal det også legges vekt på å innhente synspunkter fra arbeidslivsorganisasjoner og andre miljøer utenfor partiets organer og medlemmer. Spesielt viktig er det å nå grupper som vi ellers ikke er i kontakt med.
- Utvalgets forslag har vært på høring i partiorganisasjonen. Det endelige forslaget blir sendt ut til partiorganisasjonen i forbindelse med landsstyremøtet i februar 2019, og skal behandles på landsmøtet i april 2019.

Utvalgets medlemmer

- Leder: Arild Grande, Trøndelag
- Jonas Bals, LO
- Anne Cathrine Berger, NITO
- Robert Steen, finansbyråd Oslo kommune
- Gunn Karin Gjøl, Fagforbundet
- Ida Pinnerød, ordfører Bodø
- Kari Nessa Nordtun, gruppeleder Stavanger
- Endre Sjøvold, NTNU
- Hilde Elgesem Andersen, Fellesforbundet/Horten
- Ina Libak, AUF
- Sekretærer: Ståle Grøtte og Lars Raaum

Distriktsutvalget

Mandat:

Norge har ulike utfordringer og muligheter i ulike deler av landet. For Arbeiderpartiet er det viktig å føre en aktiv distriktspolitikk for å beholde og utvikle livskraftige regioner over hele landet. Sterke distrikt er avgjørende for verdiskapningen i Norge.

Viktige deler av norsk olje og gass, fiskeri - og havbruksnæringen, vind - og vannkraft, kraftforedlende - og landbasert industri, reiselivsnæringen, skognæringen og landbruket, grunnlaget for norsk verdiskaping, ligger i distriktene. Ringvirkningene fra disse næringene må komme lokalsamfunnene til gode.

Der folk velger å bosette seg må også kommunen ha midler og mulighet til å gi gode velferdstjenester til sine innbyggere. Gode lokalsamfunn og kommuner som er i stand til å levere høy kvalitet på velferdstjenestene til sine innbyggere er en forutsetning for bosetting i hele landet.

Utvalget har jobbet med følgende:

- Videreutvikle partiets distriktpolitikk. Det skal legges særlig vekt på betydningen av arbeidsplasser for distriktene og hvordan likeverdig tilgang til velferdstjenester skal sikres i hele landet.
- Visjoner, mål og virkemidler skal gjennomgås og spisses.
- Beskrive hvordan dagens distriktpolitiske utfordringer kan møtes på en måte som skaper optimisme og fokus på mulighetene i distrikts-Norge.
- Hente inn erfaringer fra våre søsterpartier i andre land.
- Sørgje for at det blir gjennomført en bred debatt i partiorganisasjonen, og at partimedlemmer og andre alliansepartnere over hele landet blir trukket inn i arbeidet.

Utvalget har utarbeidet mål og nye forslag inn mot kommunevalget i 2019 og programarbeidet mot 2021.

Utvalgets forslag har vært på høring i partiorganisasjonen. Det endelige forslaget blir sendt ut til partiorganisasjonen i forbindelse med landsstyremøtet i februar 2019, og skal behandles på landsmøtet i april 2019.

Distriktsutvalgets medlemmer

- Leder: Cecilie Agnalt, Østfold
- Nils Kristen Sandtrøen, Hedmark
- Eirik Sivertsen, Nordland
- Aina Borch, Finnmark
- Anne Marit Mevassvik, Trøndelag
- Odd Stangeland, Rogaland
- Espen Johnsen, Oppland
- Hans Erik Ringkjøb, Hordaland
- Siv Dagny Aasvik, Nordland
- Bjørg Tveito Lundefaret, Telemark
- Heidi Granli – Buskerud
- Jan Sandal – Akershus
- Astrid Willa Eide Hoem, AUF
- Gunnar Gussgard, LO
- Sekretærer: Shoaib Naeem, Stian Simensen og Amund Vik (Mari West fungerte som sekretær fram til hun gikk ut i permisjon i juni 2018)

Oppvekstutvalget

Mandat:

Oppvekstutvalget skal utarbeide en helhetlig og god oppvekstpolitikk, fra barn blir født til de blir voksne. Vår ambisjon er at alle barn skal ha en barndom som gir et godt utgangspunkt i livet.

Utvalget skal belyse hvilke faktorer som er viktigst for å hindre at barn faller utenfor eller utvikler dårlige levekår, og hvilke tiltak som best kan forebygge dette. Utvalgsarbeidet skal ta utgangspunkt i våre verdier; rettferdig fordeling av makt og ressurser, frihet for alle og sterke fellesskap som gir trygghet, og hvordan disse kommer til uttrykk i politikken for barn og unge.

Utvalgsarbeidet skal legges opp med en utadrettet prosess hvor det er en målsetting å være nært på de utfordringene medlemmer, alliansepartnere og velgere opplever i sin hverdag, og sikre en bred involvering i arbeidet.

Utvalget skal ikke utvikle en ny skolepolitikk, barnehagepolitikk eller barnevernsreform, men gå inn i disse feltene der det er viktig for å sikre helheten i oppvekstpolitikken.

Utvalgets forslag har vært på høring i partiorganisasjonen. Det endelige forslaget blir sendt ut til partiorganisasjonen i forbindelse med landsstyremøtet i februar 2019, og skal behandles på landsmøtet i april 2019.

Oppvekstutvalgets medlemmer

- Cecilie Knibe Kroglund, Leder, Agder
- Kay Erling Ludvigsen, Troms
- Marianne Sivertsen Næss, Finnmark
- Kjell Neergaard, Møre og Romsdal
- May Britt Lagesen, Trøndelag
- Jon Håkon Odd, Sogn og Fjordane
- Siv-Len Strandskog, Rogaland
- Hoda Imad, Akershus
- Leon Bafonkondo, Trøndelag
- Usman Mustaq, Oslo
- Mimmi Kvisvik, LO
- Marta Hofsøy, AUF
- Martin Henriksen, stortingsrepresentant, utdannings- og forskningskomiteen
- Elise Bjørnebekk-Waagen, stortingsrepresentant, helse- og omsorgskomiteen
- Lene Vågslid, stortingsrepresentant, justiskomiteen
- Kari Henriksen, stortingsrepresentant, familie- og kulturkomiteen
- Sekretærer: Astrid Huidtfelt og Synnøve Mjeldheim Skaar.

KS

I perioden har følgende sittet i KS hovedstyre: Ole Haabeth (gruppeleder) Mette Gundersen, Ståle Vaag, Sonja Alice Steen og Eirik Haga. Eirik Aarek har møtt fra partikontoret på gruppemøtene. Mette Gundersen er nestleder i KS.

Fra 2017 og 2018 har det vært 18 møter i hovedstyre og 4 landsstyremøter. I forkant av hvert landsstyremøte har det vært KS seminar for landsstyregruppen. På seminarene har også kommunalfraksjon, ledelsen i Fagforbundet og representant for ordførerkollegiet møtt. Temaer og saker på KS seminarene har blant annet vært, statsbudsjett, Hjelmengutvalget, arbeid i partiet, heltid, skole og utdanning. Foruten for egne saker i KS har KS gruppen behandlet ulike uttalelser.

Arbeiderpartiet er den største gruppen i KS. Flere plasser regionalt har vi KS lederen.

Kommunalpolitisk forum

Vi har i perioden hatt 2 møter i Kommunalpolitisk Forum den 30.5.17 og 28.05.18 Blant annet har man diskutert statsbudsjettet, den kommunalpolitiske situasjonen og samarbeid mellom stortingsgruppen og KS gruppen. Forumet fungerer som en informasjonskanal mellom grupper i arbeiderbevegelsen som er særlig viktig i det kommunalpolitiske arbeidet.

Fra fraksjonen: Rigmor Aasrud (fram til 30.05.18) Eirik Sivertsen (fra 30.05.17) leder, Stein Erik Lauvås, Masud Gharakhani, Siri Gåsemyr Staaelsen. Fra Fagforbundet: Mette Nord, Sissel M. Skoghaug, Odd Haldgeir Larsen, Gunn Karin Gjul. Fra Sentralstyret: Jon-Ivar Nygård Fra KS: Mette Gundersen, Ole Haabeth, Ståle Vaag, Eirik Haga og Sonja Alice Steen. Fra partikontoret Eirik Aarek.

Sampolitisk råd

På Samepolitisk konferanse i 2018 (3-4 november) ble følgende nytt styre valgt: Inga-Lill Sundset leder med personlig vara Steinar Pedersen, Ingar Eira nestleder med personlig vara Anne Mette Bæivi, Wenche Pedersen med personlig vara Nils Johan Andersen Gaup, Siv Merete Selnes Sara med personlig vara Sylvi Vatne Pedersen, Maja S. Fjellstrøm med personlig vara John Kappfjell, Eivind Yrjan Stamnes med personlig vara Eli Eriksen Sveen, Ottar Skjellhaug med personlig vara Heidi Holmgren, Alessia Reina (AUF) med personlig vara Brynjar Andersen Saus (AUF). Ronny Wilhelmsen (Sametingsgruppen), Stein Erik Lauvås (Stortinget) og Eirik Aarek (partikontoret).

Tor Arne Ljunggren har fra 1.12.18 overtatt administrative rollen for Eirik Aarek

Styret sitt arbeid

Det har i perioden (2016 – 2018) vært i 13 styremøter i SPR. 3 fysiske møter og 10 telefonmøter samt Samepolitisk konferanse for 2018. På samepolitisk konferanse 2018 var 39 delegater fra alle de 7 forumene samt gjester, innledere, observatører og media. Partisekretær Kjersti Stenseng var hovedinnleder under konferansen. Under konferansen ble det jobbet med spesielt med innspill til arbeidsgruppen for det samepolitiske arbeidet og organisering.

Det har vært god kontakt mellom SPR, sametingsgruppen og Stortingsgruppen. SPR har i løpet av perioden også vært i Finnmark og hatt fellessamling med samtingsgruppen.

Flere i forumene var aktive under valgkampen. Både gjennom å støtte opp om kommunepartiernes sitt arbeid i Stortingsvalgkampen, men også med egne aktiviteter for sametingsvalget. Spesielt var sametingskandidatene aktive i eget forum. Under valgkampen var det ulik nivå på aktivitet i forumene, men alle forumene har gjennomført valgkampen. Det er også blitt avholdt årsmøter og flere forum har hatt lederskifte under perioden.

Arbeiderpartiet fikk 17 % ved sametingvalget 2017. Dette var en nedgang på 4,1 % og gruppen gikk fra 11 til 9 representanter. Det har i løpet av perioden vært 2 utmeldinger i sametingsgruppen.

Ordførerkonferanse

Det ble avholdt ordførerkonferanse i Oslo den 19 mars 2018. Det møtte 155 deltakere. Kjersti Stenseng ledet konferansen. Innledere var Jonas Gahr Støre (de viktigste sakene for Arbeiderpartiet), Jon Ivar Nygård (Viktigheten av Arbeiderpartistyrte kommuner) og Mette Gundersen (KS sitt arbeid for kommunene). Cecilie Agnalt (Arbeiderpartiet sitt distriktutvalg)

Kommunalpolitisk arbeid

I løpet av perioden har det vært jobbet mye med migrasjon, regionreform, statsbudsjett, kommuneøkonomi, inntektssystemet, utvalgsarbeid (spesielt migrasjonsutvalget og distriktutvalget) og forberedelser til valgkampen. Det er blitt holdt diverse møter, kurs og foredrag knyttet til det kommunalpolitiske arbeidet.

I løpet av perioden har det også vært møte i utvalget Fornying av offentlig sektor,

7. Faglig-politisk arbeid

I perioden er det gjort en rekke grep for å styrke det fagligpolitiske arbeidet. Etter erfaringene fra valget i 2017 ble det klart at det fagligpolitiske arbeidet på lokalt plan må styrkes. Her er det gjort en rekke grep. Det er utviklet en tillitsvalgtskolering sammen med LO og Agenda som skal skolere lokale LO-tillitsvalgte i politikk, og sette de i stand til å ta på seg verv i politikken. Gjennom modellkommuneprosjektet er det blitt gjennomført en grundig fagligpolitisk skolering i samarbeid med LO og Fagforbundet. Her har det også vært tett oppfølging av kommunenes arbeidspolitiske saker. Etter erfaringer fra dette arbeidet er det i perioden sendt ut en oppskrift på gjennomføring av de fem viktigste arbeidspolitiske sakene vi gikk til kommunevalg på i 2015.

Det er også blitt gjennomført en stor kartlegging av tilstanden på samarbeidskomiteer og fagligpolitisk samarbeid i landets fylker og kommuner. Arbeide med å styrke disse komiteene vil fortsette mot kommunevalget 2019 og deretter valget 2021.

SAMARBEIDSKOMITEEN MELLOM LO OG ARBEIDERPARTIET

Møtene holdes annenhver mandag, blir brukt til å gi gjensidig informasjon om, og koordinere, det fagligpolitiske arbeidet. Det er i perioden gjennomført tiltak for å styrke og systematisere arbeidet i komiteen.

Samarbeidskomiteen hadde pr. 31.12.2018 følgende sammensetting:

LO: Hans-Christian Gabrielsen, Peggy Hessen Følsvik, Julie Lødrup, Roger Haga Heimli, Mette Nord, Jørn Eggum, Egil Andre Aas, Trine Lise Sundnes, Wegard Harsvik og Roger Bjørnstad

Arbeiderpartiet: Jonas Gahr Støre, Hadia Tajik, Kjersti Stenseng og Pål Henriksen Spjelkavik.

Noen av sakene som har blitt behandlet i perioden er:

- 1. mai
- Fagligpolitisk valgkamp
- Statsbudsjett
- Revitalisering av det fagligpolitiske arbeidet
- Utflagging av Colorline
- KrFs regjeringsstandpunkt
- Jernbanereformen
- Pensjon fra første krone
- Regionreformen

1. mai 2017

Norsk Folkehjelps innsamlingsaksjon hadde slagordet «Folk forandrer verden - vi står sammen mot ulikhet».

Årets slagord: TRYGGE JOBBER – NYTT FLERTALL

1. mai 2018

Norsk Folkehjelps innsamlingsaksjon hadde slagordet «Folk forandrer verden –vi står sammen med folk i Palestina».

Årets slagord: TRYGGE JOBBER – TRYGT ARBEIDSLIV – FOR ALLE

I perioden har det vært felles samling for Aps fylkessekretærer og LOs distriktssekretærer. Dette for å koordinere og styrke det felles fagligpolitiske arbeidet ute i fylkene. I tillegg til dette har det blitt opprettet jevnlig telefonmøter mellom LOs distriktssekretærer, Arbeiderpartiets fylkessekretærer, LO sentralt og partikontoret. Det er også gjennom samarbeidskomiteen satt ned et valgkamputvalg med rådgivere fra de største forbundene, LO og Ap for å bedre koordineringen inn mot valgkampen. Denne gruppen hadde jevnlig møter inn mot valget 2017. Etter valget møtes gruppa en gang i måneden for å videreføre det operative koordineringsarbeidet også utenfor valgår. Gjennom denne gruppen er det i perioden satt i gang mobilisering av faglige kandidater i modellkommunene til kommune- og fylkestingsvalget. Det er blitt gjennomført en kartlegging av hvor forbundene har lokalpolitikere og gruppa jobbet mye med utviklingen av den felles fagligpolitiske plattformen som ble vedtatt i samarbeidskomiteen i forkant av valget 2017.

Samarbeid med Fagforbundet

Følgende har møtt på fellesmøter mellom Fagforbundet og Arbeiderpartiet: Fra Fagforbundet Mette Nord, Sissel M. Skoghaug, Odd Haldgeir Larsen, Gunn Karin Gjøl og Gunnar Gussgard. Fra Arbeiderpartiet Kjersti Stenseng, Kristin Kallset, Pål Spjelkavik, Amund Vik og Eirik Aarek.

Det har vært et tett og godt samarbeid både politisk og organisatorisk. Gjennom valgkamp, enkeltsaker og diverse utvalgsarbeid har det vært god dialog. Blant annet har det vært laget korte filmsnutter sammen med Fagforbundet. Det er også vært jobbet mye med fagligpolitiske kurs, møter og samarbeidsavtaler sentralt og lokalt. Partiet har vært representert på Fagforbundets landsmøte og landsstyret. Leder i Fagforbundet Mette Nord sitter i sentralstyret i Arbeiderpartiet.

SAMAK

SAMAK har siden 2006 gjennomført et årlig program for ledere og framtidige ledere i arbeiderbevegelsen. Fra Arbeiderpartiet deltok følgende:

2017/18: Siri Storstein Hytten, John Erik Pedersen, Edina Ringdal

2018/19: Edvin Søvik, Elise Bjørnebekk-Waagen, Marte Grindaker

SAMAKs styre har etablert Nordenskolen Alumni. Alumnistyret ledes av Emilia Töyra, Socialdemokraterna, Linn Andersen representerer Norge.

Årsmøter SAMAK

I 2018 ble det ikke avholdt årsmøte i SAMAK da det var Arbeiderkongress. Arbeiderkongressen er SAMAKs høyeste organ og avholdes hvert fjerde år. Arbeiderkongressen 2018 ble arrangert 5.-6. februar.

Fire styremøter i 2018 (parti- og LO-sekretærgruppen) i Helsingfors, Bornholm, Stockholm og Oslo. Styret har innledet et arbeid for å vurdere SAMAKs videre utvikling.

Det har også vært et partiledermøte i Stockholm, 5. november 2018.

Andre aktiviteter i SAMAK

2017

- 16.-17 januar: Årsmøte SAMAK på Voksenåsen, Oslo
- 22-23. mai: PES secretaries general i Oslo
- juni: Partisekretærmøte SAMAK i Stockholm
- 11. september: Partisekretærmøte SAMAK i Oslo
- 30. november: PES secretaries general i Lisboa
- desember: Partisekretærmøte SAMAK i København

I tillegg: Arbeidsmiddag med partildesene i SAMAK 7. mars i Stockholm og reise med sentralstyremedlemmer til Kina 24.-28. mai.

2018

- 5.-6. februar: Den 25. nordiske Arbeiderkongressen i Stockholm
- april: Partisekretærmøte SAMAK i Finland
- 24.-25. mai: PES secretaries general i København
- 13.-14. juni: Partisekretæremøte SAMAK og møte med Østersjølandene på Bornholm
- september: Styremøte SAMAK i Stockholm
- desember: Styremøte SAMAK i Oslo

8. Internasjonalt arbeid

Europeisk samarbeid

Arbeiderpartiet er fullt medlem av De europeiske sosialdemokraters parti (Party of European Socialists PES).

PES avholdt sin kongress i Lisboa 7. og 8. desember. Der ble åtte politiske uttalelser vedtatt og Frans Timmermans valgt til kandidat som president i kommisjonen for de sosialdemokratiske partiene (Spitzen kandidat). Fra Arbeiderpartiet deltok Anniken Huitfeldt, Raymond Johansen, Eivind Vad Petterson, Marte Ingul og Øyvind Grøslie Wennesland. I tillegg reiste sju PES activists fra Norge og deltok på kongressen og deler av sidearrangementene. På kongressen ble Anniken Huitfeldt valgt inn i PES Presidency og overtok dermed for Raymond Johansen som har hatt vervet tidligere. Presidency har møter 4 ganger i året. I tillegg deltar representanter for Arbeiderpartiet i forberedende møter i forkant av disse. Jette Christensen har representert Arbeiderpartiet i PES women. 23. og 24. mai 2017 var Arbeiderpartiet vertskap for møte med partisekretærene i PES i Oslo. I tillegg har Kjersti Stenseng har deltatt på partisekretærmøter i Lisboa 30. november 2017 og 24. til 25 .mai i København.

Som en del av arbeidet med Arbeiderpartiets migrasjonsutvalg har representanter fra utvalgte og sekretariatet deltatt på møter i PES migrasjonsnettverk. Masud Gharahkhani, Kamzy Gunaratnam og Øyvind Grøslie Wennesland har deltatt i diskusjoner og presentert utvalgets konklusjoner for nettverket. Jette Christensen har vært Arbeiderpartiets representant i PES Women i perioden.

Arbeiderpartiet har deltatt på landsmøter til europesiske søsterpartier, inkludert Sosialdemokratiet i, UK Labour i og danske Socialdemokratiet. Stortingsfraksjonene har deltatt på en rekke møter og konferanser om ulike tema som klima, immigrasjon, arbeids- og sosiale spørsmål, i regi av PES i perioden.

Internasjonalt utvalg

Internasjonalt utvalg har i perioden bestått av Anniken Huitfeldt, (leder), Kjell Roland, Oscar Bergheim, Henrik Thune, Espen Barth Eide, Trine Lise Sundnes, Ingrid Aune, Ingrid Endrerud, Tomas Colin Archer, Nina Græger, Kim Gabrielli, Kathrine Raadim, Eirik Øwre Thorshaug, Stina Torjesen, Ane Holte, Åsmund Aukrust, Jan-Gunnar Winther, Linn Kristin Engø, Espen Villanger, Per Fredrik Pharo, Zaineb Al-Samarai, Helga Pedersen og Dag Mossige. Medlemmer av utenriks- og forsvarsfraksjonen tiltrer utvalget. Utvalget har hatt 8 møter i perioden. Odd Inge Kvalheim har vært sekretær for utvalget frem til desember 2017.

Partikontorets internasjonale arbeid

Partikontoret har stått for en lang rekke besøk til europeiske søsterpartier i 2017 og 2018 og vært vertskap for besøk til Norge. I tillegg til å holde tett kontakt med våre nordiske søsterpartier har Jonas Gahr Støre har besøkt søsterpartier i Storbritannia, Tyskland. Odd Inge Kvalheim har vært internasjonal sekretær frem til desember 2017. Fra november 2018 har Øyvind Grøslie Wennesland vært internasjonal sekretær på partikontoret.

I november 2016 ble forholdet mellom Norge og Kina normalisert etter seks år uten politisk kontakt. I perioden har arbeiderpartiet hatt to delegasjoner som har reist til Kina. Våren 2017 reiste en delegasjon bestående av Trond Giske, Kjersti Stenseng, Frode Jacobsen, Bjørnar Skjæran, Marianne Chesak, Renate Tårnes og Odd-Inge Kvalheim, besøkte Kina på invitasjon fra internasjonal avdeling i sentralkomiteen for det kinesiske kommunistpartiet (IDCPC), i tidsrommet 24. – 28.05. Delegasjonen fikk under besøket møte med Minister Song Tao og Assistant Minister Wang Yajun fra CPC, samt Director General Chen Xu i kinesisk UD. Avdelings- og seksjonsledere fra Europa-avdelingen og Norden-desken i IDCPC ledsaget på møtene.

September 2018 besøkte en delegasjon bestående av Jonas Gahr Støre, Hadia Tajik, Anniken Huitfeldt, Thomas Hornburg og Eivind Vad Petersson det kinesiske kommunistpartiet og hadde møter med blant andre Minister Song Tao. Under besøket overbrakte Jonas Gahr Støre en invitasjon Song Tao om å komme til Norge. Arbeiderpartiet var vertskap for en lunsjmøte for én delegasjon fra det kinesiske kommunistpartiet ledet av Minister Song Tao i desember. Møtet fant sted på partikontoret på Youngstorget. Det er felles forståelse om å holde tett kontakt fremover.

Globale nettverk og Progressive Alliance

På grunn av manglende transparens og demokratiske prosesser i Sosialistinternasjonalen (SI), valgte Arbeiderpartiet i 2012, sammen med en rekke nærstående søsterpartier, å endre vår status fra fullt medlemskap til observatørstatus. Observatørstatus i SI har utgjort en mellomløsning for Arbeiderpartiet og våre danske og svenske søsterpartier. Vi har ikke ønsket å slippe helt taket i SI, men har villet følge utviklingen i denne tradisjonsrike organisasjonen. Selv om Arbeiderpartiet tydelig har kommunisert at vi har vært sterke pådrivere for reform av Sosialistinternasjonalen, har det vært få – om noen – tegn til bedring av de kritikkverdige forholdene. Arbeiderpartiet vedtok derfor i 2017, sammen med blant andre svenske Socialdemokraterna, å melde seg ut av SI.

Arbeiderpartiet satset på å bidra i arbeidet i Progressive Alliance, som er et globalt nettverk for sosialdemokratiske og progressive partier. Progressive Alliance (PA) har økt sitt medlemskap, sine aktiviteter og sin betydning siden nettverket ble opprettet i 2012. Jonas Gahr Støre sitter i styret i Progressive Alliance og har deltatt på møter, blant annet i Berlin i mars.

9. Kommunikasjonsarbeidet

Hovedmålet med kommunikasjonsarbeidet er å formidle og ha dialog med velgerne om vår politikk. Etter valget i 2017 har kommunikasjonsarbeidet vært innrettet mot å formidle våre saker som er nært folk i deres hverdag på en måte som får frem våre verdier og våre ambisjoner for Norge, og tydeliggjøre vårt alternativ i opposisjon til høyreregjeringen.

Det har vært prioritert å øke kapasiteten til å bistå ordførere og kandidater med kommunikasjonsrådgivning og synlighet. En egen kommunikasjonsrådgiver inngår i ordførerteamet som er etablert for dette formålet. Det er igangsatt et arbeid knyttet til tiltak mot netthets, og rådgivning for våre kandidater i spørsmål som gjelder dette.

Nett og sosiale medier

Etter omleggingen til nye hjemmesider som ble gjort i 2016 benytter både den sentrale og de lokale hjemmesidene seg av samme tekniske plattform og publiseringsløsning. I denne perioden har vi prioritert arbeidet med en oppgradering av de lokale sidene, slik at de er optimalisert for lokal valgkamp i 2019.

Tilsyn for universell utforming av IKT gjennomførte i mai i 2017 en statusmåling om universell utforming av nettsidene til stortingspartiene. Arbeiderpartiet kom best ut med 81 prosent av testresultatene i samsvar med forskriften, men vi er naturlig nok ikke fornøyde før vi er oppe i 100 prosent.

Arbeiderpartiet har over tid bygget opp vår profil på nett og i sosiale medier. Vår tilstedeværelse i sosiale medier handler om hvordan vi er synlige og har dialog med velgere. Partileders og den øvrige ledelsens tilstedeværelse på nett er naturligvis svært viktig for oss. Med alle våre politikere lokalt og nasjonalt, kommune- og fylkespartiene sine sider samt Arbeiderpartiet sentralt sine kanaler, er det i sum svært mange profiler og digitale stemmer som kan snakke partiets sak. Hovedprinsippet for vårt arbeid med digitale kanaler er at det skal være en integrert del av hele partiorganisasjonens løpende kommunikasjonsarbeid. Det er derfor ønskelig at hele organisasjonen skal ha eierskap til de digitale flatene, og at vi får best mulig utbytte av styrkene det gir.

Det er også mange av våre medlemmer som på ulike måter ønsker å bidra i sosiale medier, og i tiden framover vil vi arbeide for å hente ut mer av potensialet i at flere av våre medlemmer og sympatisører deltar mer aktivt i debattene digitalt.

I denne landsmøteperioden har vi styrket og profesjonalisert partiets digitale innholdsarbeid, med en økt egenproduksjon av film, foto og grafiske elementer, og systematisering av arbeidet med analyse av spredning og brukerstatistikk samt med planlegging og publisering av innhold til de ulike kanalene.

Foruten det daglige arbeidet i sosiale medier, har det vært gjennomført flere kampanjer som har understøttet partiets overordnede strategi og arbeid knyttet til valgkamp og utvalgs- og programarbeid:

- *Stortingsvalget 2017*: Digitale flater var hovedkanal for den betalte kommunikasjonen og det ble produsert og publisert et stort volum av innhold til valgkampanjen. Til landsmøtet i 2017 ble det arbeidet med flere store filmer som også ble videreutviklet og gjenbrukt i senere faser av valgkampen. Eksempler på slike filmproduksjoner var åpningsfilmen til landsmøtet «Alle skal med», kortversjon av partiprogrammet («heispitchen» med programkomiteens leder) og film med partileder fra besøk på ulike steder i landet. Det ble også utviklet innhold

og gjennomført informasjonskampanjer som var tidsavgrensede og/eller rettet mot spesifikke målgrupper. Blant annet ble det laget kandidatfilmer til hvert enkelt fylke og tilpasset lokalt/regionalt innhold på hovedsakene, innhold om vårt pensjonsopplegg og andre store utspill i valgkampen, materiell rettet mot minoritetsspråklige, informasjon om forhåndsstemming, kommunekalkulator, samt innhold før og etter store debatter. Innhold med partilederen var prioritert gjennom hele valgkampen. Til valgkampens intensive fase ble det produsert to kampanjefilmer i samarbeid med Try - «Lydmannen», med partilederen i rollen som lydmann. Disse filmene ble publisert i forbindelse med to av partilederdebattene og oppnådde svært god rekkevidde.

- *Utvalgs- og programarbeid 2019 - Dittforslag.no:* For å nå flest mulig og få flest mulig til å engasjere seg i vår programprosess fram mot lokalvalget, også utenfor partiorganisasjonen, videreutviklet vi den digitale innspillsiden dittforslag.no som ble benyttet til programarbeidet før stortingsvalget. Nettsiden var åpen for innspill fra mars og fram til høstkampanjen i september 2018, og det var også mulig å sende innspill til de politiske utvalgene gjennom denne siden. I tillegg til å legge inn forslag på siden kunne man stemme på ulike forslag. Den tekniske løsningen ble bygget opp slik at forslag enkelt kunne sorteres på kommune og fylke, for at programkomiteene lokalt kunne laste ned forslagene. Dittforslag.no ble promotert i sosiale medier og gjennom trykt materiell i både vår- og høstkampanjen. Aldri har flere deltatt og engasjert seg i Arbeiderpartiets programprosess digitalt: Totalt kom det inn over 4000 forslag, over 1000 flere enn i prosessen foran sist stortingsvalg. Over 100 000 stemmer ble gitt på forslagene. Dittforslag mottok også i 2017 DOGA-merket for design og arkitektur i disiplinen visuell kommunikasjon, interaksjonsdesign.

Innholdsproduksjon og visuell profil

Som del av arbeidet med videreutvikling av satsingen på egne kanaler har vi i denne landsmøteperioden prioritert en styrking av kapasitet og kompetanse samt tekniske løsninger og fasiliteter/utstyr for egen innholdsproduksjon.

Innhold til egne kanaler (film, foto, grafisk og tekst) produseres nå i all hovedsak med interne ressurser. Fra partikontoret sentralt har det vært prioritert å produsere innhold hovedsakelig til Arbeiderpartiets og partileders kanaler, men det har også blitt laget innhold for og med øvrige medlemmer i partiledelsen og andre av våre kandidater og folkevalgte – både stortingsrepresentanter og ordførere.

Arbeidet med en mer tydelig og helhetlig visuell profil som følger av den reviderte designmanualen fra 2016 har vært videreført. Som del av profilarbeidet har vi i denne perioden investert i utvidelse av bilde- og illustrasjonsbanken, samt bygget opp en videobank.

Vi har implementert nye løsninger for produksjon av trykt og digitalt materiell gjennom en felles profilportal og en teknisk løsning for videoproduksjon. På denne måten kan partiet både lokalt, i fylkene og sentralt produsere mer materiell og innhold av høy kvalitet på en mer effektiv måte. Dette er ressursbesparende og bidrar til at innhold fra partiet har et gjenkjennelig visuelt uttrykk.

Intern- og medlemskommunikasjon

God og rask kommunikasjon til organisasjonen er avgjørende for en god kommunikasjon eksternt. Vi jobber kontinuerlig med å finne gode rutiner for koordinering av kommunikasjonsarbeidet mellom de ulike nivåene i partiet.

I landsmøteperioden har sentralstyret vedtatt partiets strategi for internkommunikasjon. Implementering av tiltak som følger av denne er i gang, med medlemmer, tillitsvalgte, folkevalgte og ansatte som målgrupper. Infrastruktur for intern kommunikasjonsflyt har vært gjennomgått og det er etablert noen nye kanaler og rutiner, blant annet for utsendelse av nyhetsbrev og etablering av et digitalt medlemsmagasin. Det skal arbeides videre med å øke kjennskapen til og bruken av MittArbeiderparti blant partiets medlemmer og tillitsvalgte, samt med ulike forbedringer og tilpasninger av innhold og funksjonalitet på disse sidene.

10. Valgkampen 2017

Valget i 2017 gikk ikke som vi ønsket og forventet. Arbeiderpartiet gjorde et dårlig valg, og den borgerlige regjeringen ble gjenvalgt.

Arbeiderpartiet fikk 800 947 stemmer og 27,4 prosent ved valget, ned fra 30,8 i 2013. Det gav mandatuttelling på 49 mandater. Arbeiderpartiet gikk opp i antall mandater i Rogaland, og ned i Oslo, Vest-Agder (utjevning) Oppland, Hedmark og Nordland (2).

Gjennom vinteren og helt frem til sommeren holdt partiet en oppslutning på over 30 prosent på målingene, men falt til 27 prosent tidlig i valgkampen. Snittmålingene gjennom valgkampen viser at vi ikke beveget oss nevneverdig opp fra dette nivået, men at vi hadde perioder der vi lå lavere.

Det ble gjennomført en grundig evaluering i etterkant av valget for å beskrive hva som var årsaken til valgresultatet. Det ble gjennomført velgerundersøkelse, en medlemsundersøkelse med rekordstor deltakelse (9530 personer svarte på denne) og en omfattende reisevirksomhet i partiorganisasjonen.

Evalueringen viste at det var mange årsaker til at valget ikke gikk som vi ønsket. Blant årsakene som pekte seg ut var:

- Det grunnleggende problemet knyttet seg til engasjement og entusiasme hos velgerne. Altfor få ville virkelig stemme på Arbeiderpartiet. Det førte til at for få tok oss i forsvar, argumenterte på vegne av vår politikk eller bidro til at vårt budskap spredde seg.
- Vi hadde betydelige utfordringer med å kommunisere godt nok rundt skatt
- Velgerne hadde ikke fått med seg vårt hovedbudskap
- Medlemmer og velgere opplevde at det var stor avstand mellom partiet sentralt og ute i landet. De oppfattet ikke at vi var opptatt av de sakene som var viktige hos dem.

Valgkampanjen

Landsstyret vedtok i mars 2016 en strategiuttalelse i åtte punkter for valgkampen. Valgkampplanen ble utviklet basert på disse føringene. Disse hovedpunktene var:

- Flere medlemmer og verving er en viktig del av valgkampen
- Arbeid til alle er jobb nummer en, og en forutsetning for et godt samfunn
- Arbeiderpartiet er et åpent, nysgjerrig og framtidsrettet parti
- Etter valget i 2017 skal vi ha et flertallsgrunnlag å styre sammen med i Stortinget
- Kommunepartiene er det viktigste organisasjonsleddet. Arbeidet med å sikre sterke kommunepartier må prioriteres høyt.
- Ordførerne spiller en viktig rolle i å synliggjøre vår politikk, og bidra til å utvikle ny politikk og engasjement rundt Arbeiderpartiets løsninger
- Arbeiderpartiet skal bli best på skolering. Det settes målbare målsetninger for styrket skoleringsarbeid i organisasjonen. Programprosessen er en viktig arena for skoleringsarbeid i organisasjonen.
- Styrke det fagligpolitiske arbeidet både organisatorisk, og politisk, sentralt og lokalt.

Valgkamledelsen var på plass høsten 2016. Halvard Ingebrigtsen ble ansatt som valgkampsjef, Siri Holland som nestleder for valgkampanjen. Trond Giske fikk et særlig ansvar for valgkampen i partiledelsen. Det ble jobbet grundig gjennom høsten 2016 og vinteren 2017 med forankring av valgkampstrategien i organisasjonen og planlegging av organiseringen av valgkampanjen.

Selv om valgresultatet ikke ble som ønsket gjorde vi en rekke gode erfaringer med organiseringen av kampanjen:

- Valgkampen var mer regionalisert enn tidligere, med lokale budskap i hvert fylke og en tettere oppfølging av regionale medier og de ulike strategiske utfordringene i hvert enkelt fylke. Denne tenkningen var riktig og bør videreføres.
- Det ble hentet inn kompetanse som kunne sørge for at mer av utviklingen av annonser, kommersiell kampanje og digitalt innhold in-house. Erfaringen med dette var utelukkende positiv og ga oss en mye større fleksibilitet enn i tidligere kampanjer.
- Valgkampanjen i egne kanaler ble godt mottatt og fungerte relativt bra også i periodene når vi slet tungt i tradisjonelle medier.
- Det fungerte godt å sende ressurser ut i organisasjonen for å jobbe lokalt. Det fungerte best der dette ble gjort tidlig og over en lengre periode.
- Det var også en viktig lærdom at organiseringen i valgkampen i større grad bør basere seg på den organiseringen og oppgavefordelingen vi har til vanlig, og at utspill og innhold i saker bør utvikles tidligere slik at dette er klart før den intensive valgkampen.

11. Stortingsgruppa

Stortingsgruppas styre pr. 31.12.2018

Arbeidsutvalg

Leder: Jonas Gahr Støre

Nestleder: Hadia Tajik

Medlem: Fredric Holen Bjørndal

Medlem: Kari Henriksen

Øvrige medlemmer av styret

Espen Barth Eide, Anette Trettebergstuen, Rigmor Aasrud, Ingvild Kjerkol, Lene Vågslid, Eirik Sivertsen, Dag Terje Andersen, Terje Lien Aasland, Sverre Myrli, Martin Henriksen, og Anniken Huitfeldt

Pr. 31.12.2018 hadde Arbeiderpartiet følgende medlemmer av Stortingets presidentskap:

Eva Kristin Hansen, første visepresident.

Magne Rommetveit, tredje visepresident.

Innpisker: Kari Henriksen

Sekretariatet

Ledelse:

Sekretariatsleder Snorre Wikstrøm, nestleder Halvard Ingebrigtsen, personal- og administrasjonssjef Gro Axelsen og kommunikasjonssjef Jarle Roheim Håkonsen

Politiske rådgivere

Karl Kristian Bekeng, Marte Haabeth Grindaker, Silje Grytten, Ståle Grøtte, Tone Merete Hansen, Gry Haugsbakken, Jo Heinum, Thomas Boe Hornburg, Astrid Huitfeldt, Siri Storstein Hytten, Elin H. Kobro, Anders Kvernmo Langset, Eva Amble Larsen, Jonas Løvdal, Anne Odden, Eivind Vad Petersson, Edina Ringdal, Marianne Seip, Stian Simensen, Synnøve Skaar, Jonas Spildrejordet, Ragnhild Syrstad, Bernt Sønvisen, Solveig Torsvik, Ingunn Yssen, Stig Ove Ølmheim og Jon Reidar Øyan.

Permisjon: Lars Raum og Ellen Rønning-Arnesen.

Administrasjonsrådgivere

Trude Steen, Kirstin Bjørsvik, Line Engebretsen, Wenke Jaklin, Marina Rove Nilsen, Jørn Nygren, Gørild Sæland, Tove Thorstensen, Erna Marie Vestre og Anne Campbell Weimoth.

Vikarer og traineer i perioden

Jakob Vorren, Terje Moland Pedersen, Sylo Taraku, Kari Schrøder Hansen; Eirik B Wilmann, Halvard Hølleland, Sindre Kvil, Emma Giskås, Heidi Bang, Marte Ingul, Snorre Skjevraak, Malin Krå Simonsen, Lina Sandbråten.

Sluttet i perioden

Jonas Bals, Astrid Bergmål, Sarah Gaulin, Siri Holland, Karen Marie Skarshaug, Anne Therese Gullberg, Per Gunnar Dahl, Bård Flaarønning, Lars Mattis Hanssen, Trond Helge

Hem, Harald Jacobsen, Øystein Skotheim, Maria Schumacher Walberg, Ann-Cathrin Becken, Camilla Ryste og Hans Kristian Amundsen

Arbeid og sosial

Perioden har vært preget av tydelige politiske forskjeller mellom Arbeiderpartiet og regjeringens syn på arbeidslivspolitikken. Særlig har dette kommet til uttrykk i mange saker og initiativer som omhandler tiltak for et seriøst og organisert arbeidsliv, bruk av innleid arbeidskraft og regjeringens svekkelser av arbeidsmiljøloven.

Følgende har vært fraksjonens hovedprioriteringer for trygghet for og trygghet i jobb:

- Flere faste ansettelser fremfor innleie og midlertidige stillinger
- Styrke det seriøse og organiserte arbeidslivet og økte bevilgninger for å ta de kriminelle i arbeidslivet
- Inkludere flere i jobb, samtidig som vi sier nei til usosiale kutt

Storingsgruppa har fremmet en rekke forslag og prioriteringer både for å styrke det organiserte arbeidslivet og bidra til at flere skal organisere seg, for å stramme opp arbeidsgiverbegrepet i arbeidsmiljøloven og motvirke økende forskjeller gjennom tiltak for et mer inkluderende arbeidsliv.

Arbeiderpartiet klarte våren 2018 å samle flertallet på Stortinget om kraftige innstramminger i reglene for innleie av arbeidskraft, en sak der regjeringen led nederlag. Dette var utvilsomt en av Aps viktigste politiske seire i perioden. Det har fra Ap også vært tatt viktige initiativer om kraftig opprusting av Arbeidstilsynet, utbygging og forsterking av arbeidslivskriminalitetssentrene og utviklingen av en ny handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Det har fra fraksjonens side blant annet vært fremmet representantforslag om pensjon fra første krone (sammen med finansfraksjonen) og ny lov om yrkesskade. Andre sentrale temaer har vært økende ulikhet, krav om at pensjonsoppgjøret skal til full behandling i Stortinget og betydelige forbedringer i pleiepengeordningen for familier med alvorlig syke barn.

Næring

Perioden har vært preget av at Regjeringen har fremmet få saker for Stortinget til behandling i næringskomiteen. Etter oljeprisfallet i 2014 har oljeprisen gått opp og sørget for at arbeidsledigheten har gått ned. Likevel har ikke regjeringen brukt mulighetene bedre økonomiske tider gir til å omstille landet og gjøre Norge mindre avhengig av en næring.

Næring/Industri

Industrimeldingen som Stortinget hadde bestilt (Meld. St. 27 (2016-2017) ble behandlet i juni 2017. Arbeiderpartiet fikk der flere gjennomslag, bl a knyttet til lav- og nullutslippsteknologi ifm anbud om ferger og rutebåter, og at regjeringen skal se på handlingsrommet EØS-avtalen gir for å kunne stille statlige låne- og garantiordninger til norsk industri. Stortinget har i perioden også behandlet Stortingsmelding om reiseliv (Meld. St. 19 2016-2017) og Stortingsmelding om skognæringen (Meld. St 6 (2016-2017). I forbindelse med skogmeldingen slo en samlet komite fast at skog- og trenæringen er en strategisk viktig næring for Norge, som må videreutvikles gjennom langsiktig samspill mellom næringens aktører, forskningsinstitusjoner, myndigheter og andre sterke næringer i Norge.

Arbeiderpartiet har lenge stått skulder ved skulder med våre fagforeningsvenner i Sjømannsforbundet og kjempet mot Regjeringens forslag til endringer i fartsområdeforskriften, noe som ville åpnet for at norske sjøfolk på Color Line kunne erstattes av billigere, utenlandsk arbeidskraft. Nær 700 ansatte på Color Line sto i fare for å miste jobben.

Arbeiderpartiet fremmet i 2017 et forslag for å avvise regjeringens forslag. Dette ble det ikke støtte for, men forslaget førte til at Regjeringen måtte foreta en ny vurdering og legge saken fram for ny behandling i Stortinget før ev endring kunne gjennomføres. I forbindelse med budsjettbehandlingen i Stortinget høsten 2018 ble det besluttet å stoppe de forslåtte endringene i fartsområdeforskriften.

Arbeiderpartiet fremmet våren 2018 på nytt forslag i Stortinget for å sikre mer konkurranse i dagligvarebransjen. Arbeiderpartiet fikk denne gangen flertall for forslaget, og regjeringen skal i løpet av 2019 fremme forslag om lov om god handelsskikk med uavhengig tilsyn. Loven skal sikre mer åpenhet, forutsigbarhet og ryddighet i forhandlingene mellom leverandør og matvarekjedene. Videre ble Regjeringen bedt om å utrede forbud mot prisdiskriminering for dominerende leverandører.

Landbruk og reindrift

Regjeringens jordbruksmelding ble behandlet i Stortinget våren 2017, og Stortinget avviste da regjeringens mange og omfattende angrep på den norske landbruksmodellen. Stortinget slo også fast at hovedmålet med jordbrukspolitikken skal være økt matproduksjon med grunnlag i norske arealressurser, og ikke kostnadseffektivt landbruk.

Da pelsdyrmeldingen ble behandlet våren 2017 konkluderte flertallet i Stortinget med en videreføring av næringen, noe Arbeiderpartiet stemte mot. Da Venstre gikk inn i regjeringen 2018 ble det imidlertid slått fast at pelsdyrnæringen likevel skal utvikles. Arbeiderpartiet vil arbeide for kompensasjon til pelsdyrbønder og omstilling til annen virksomhet, i tråd med vårt partiprogram.

Våren 2018 presenterte næringsfraksjonen «opptrappingsplan for trygg matproduksjon på norske ressurser». I planen ble det bl a forslått en rekke tiltak for klimatilpasning av norsk landbruk. Tørken mange steder i landet sommeren 2018 viste hvor viktig det er at det raskt iverksettes tiltak for å ruste landbruket for klimaendringene. Arbeiderpartiet har fremmet forslag i Stortinget om oppfølging av planen.

Solberg-regjeringens Reindriftsmelding ble behandlet våren 2017. Arbeiderpartiet fikk ikke flertall for forslaget om at det skal gjøres en helhetlig revisjon av reindriftsloven, eller at det skal vurderes innføring av et «bunnfradrag» for å forhindre at reindriftsutøvere må ut av næringen ved eventuelle reintallsreduksjon. Høsten 2018 fremmet SV nytt forslag om dette gjennom endringer i reindriftsloven, og saken vil bli behandlet i Stortinget våren 2019.

Sjømat

Regjeringen har fremmet få fiskeri- og havbrukspolitiske saker for Stortinget i perioden. Våren 2017 ble det fremmet en Stortingsmelding om pliktsystemet for torsketrålere, der det ble foreslått å utvikle hele pliktsystemet, et forslag som i realiteten ville ført til at både fisk og arbeidsplasser ville forsvinne fra kysten i nord. Forslaget førte til mye motstand, både langs kysten og i Stortinget. Før næringskomiteen konkluderte i saken valgte regjeringen å trekke hele meldingen. I Jeløya-erklæringen ble det imidlertid varslet at regjeringen vil legge fram en ny stortingsmelding om pliktsystemet, og det forventes at dette vil legges fram i den varslede stortingsmeldingen om fiskeripolitikken

som kommer til Stortinget ila våren 2019, med oppfølging av forslagene fra kvoteutvalget (Eidesen-utvalget). For Arbeiderpartiet er det viktig at deltakerloven ligger fast, og næringsfraksjonen har engasjert seg i den såkalte Klo-saken, der fiskeriministeren vedtok å sette deltakerlovens aktivitetskrav til side for å sikre fiskebedriften Gunnar Klo AS tilgang til fiskekvoter.

Når det gjelder havbruksnæringen vedtok Stortinget våren 2018 at det skal nedsettes et NOU som skal foreta en helhetlig vurdering av dagens beskatning av havbruksnæringen og hvilke alternativer som vil bidra til økt verdiskaping og sysselsetting i Norge. Utvalget skal se regjeringens forslag om ressursrenteavgift i sammenheng med ulike former for vederlag til kommunene, herunder havbruksfondet.

Arbeiderpartiet fremmet høsten 2018 forslag om å tidsavgrense oppdrettstillatelser, og saken ligger til behandling i Stortinget.

Utdanning og forskning

Utdannings- og forskningsfraksjonen har jobbet med mye innen barnehage, skole og utdanning, forskning, kompetanse og studenter. Etter endring i komitéstrukturen på Stortinget ligger barnehage i utdannings- og forskningskomiteen, mens kirke og livssyn er overført til familie- og kulturkomiteen.

Vi har jobbet for å få mest mulig gjennomslag for partiets program, for at Ap skal ha høy tillit på kunnskapsfeltet og bidra til at å skape engasjement om skole og utdanning i partiorganisasjonen.

Vårt alternative budsjett vært høyt prioriterte saker dette året siden det nærmer seg valg. Vi har også arrangert Aps skolekonferanse 2018, og deltatt på flere mindre seminarer, blant annet om 6-årsreformen, profitt i velferden, stipendkuttet for studenter og finansiering av høyere utdanning.

Alle i fraksjonen har deltatt i debatter og holdt innlegg, og har hatt flere kurs og partimøter gjennom året. Vi tar gjerne i mot flere invitasjoner fra partilag som ønsker besøk av våre utdanningspolitikere!

Fraksjonen prøver å være aktive i tradisjonelle og i sosiale medier, både med å svare ut angrep og ved å sette egen agenda og utfordre posisjonen. Vi drifter siden «Aps utdanningfraksjon» og «Aps skolenettverk» på Facebook, og Twitter-kontoen @Ap_utdanning, der vi jevnlig oppdaterer om fraksjonens arbeid og aktuelle utdanningspolitiske saker for Arbeiderpartiet.

Vi har fornyet og forsterket vår utdanningspolitikk for å være det tydeligste opposisjonspartiet i skolepolitikken, og har snakket mye med elever, lærere og andre ansatte, og organisasjoner og andre aktører for å utvikle en politikk for at elevene lærer mer og trives bedre. Særlig har vi jobbet for at skole- og barnehagepolitikken skal bidra til valgseier i kommune- og fylkestingsvalget i 2019.

Fraksjonen har fordelt det politiske arbeidet på hovedsakene:

Innen barnehage har vi fått gjennomslag for vårt forslag om å gjennomgå finansieringssystemet for private og kommunale barnehager med sikte på å ivareta de små og ideelle barnehagene og en mangfoldig barnehagesektor. I alternativt budsjett for

2019 foreslår Ap at innføringen av bemanningsnormen må finansieres bedre, og vi har kommet med 10 forslag for å styrke bemanningsnorm, både gjennom strengere krav og bedre finansiering, blant annet styrket tilsyn, strengere norm ved lange åpningstider og flere sanksjonsmuligheter ved brudd på barnehageloven.

Vi har behandlet to forslag om å forby profitt og kommersiell barnehagedrift, og har blant annet foreslått at regelverket for private barnehager må endres slik at offentlige tilskudd og foreldrebetaling kommer barna til gode, og at disse pengene ikke går til profitt for barnehageeiere. Per i dag finnes det ikke noen mulighet for å skille mellom kommersielle og ideelle private barnehager, og vi fikk i 2018 gjennomslag for å utrede et slik juridisk skille.

Innen grunnopplæringen og videregående opplæring har vi fremme flere forslag om tidlig innsats og rekruttering av flere lærere, vi har startet arbeidet med et nytt yrkesfagløft, og hatt flere forslag om gode læringsmiljø og trygge elever gjennom en styrket skolehelsetjeneste, et intensivert anti-mobbearbeid og en større satsing på psykisk helse. Vi har også jobbe for en moderne og oppdatert skole som tar i bruk nye undervisningsformer og bruker mulighetene innen IKT, og startet arbeidet med en forbedret lærerutdanning med mer pedagogikk og praktisk lærerarbeid.

Innen fagskole har vi hatt saksordfører for den nye fagskoleloven, og foreslått flere studieplasser, mer etter- og videreutdanning for fagskolelærere samt å bruke fagskolene i kompetansereformen.

Innen høyere utdanning og forskning har vi satt større trykk på god utdanning og bedre utdanningskvalitet, bedre studentøkonomi ved å sikre opptrappingsplanen for 11.måneders studiestøtte og jobbe mot regjeringens stipendkutt for studenter som av ulike grunner bytter eller ikke fullfører utdanningen de startet på, og ved å foreslå å bygge 3000 studentboliger i 2019. Vi har en solid satsing på flere nybygg og bedre infrastruktur for universiteter og høyskoler, og en aktiv forskningspolitikk som grunnlag for utvikling av velferdsstatens yrker, bedre beredskap og datasikkerhet og mer verdiskaping og utvikling av nye næringer og arbeidsplasser.

I tillegg har arbeidet med livslang læring og partiets kompetansereform stått sentralt, og vi har blant annet foreslått en kompetansesatsing i alternativt budsjett på over 1,2 milliarder for 2019, i samarbeid med andre fraksjoner. Det vil bidra til at flere får kompetansen som trengs i arbeidslivet.

Transport og kommunikasjon

Arbeiderpartiets transport- og kommunikasjonspolitikk skal møte mange av de viktigste utfordringene for de kommende årene: klima, digitalisering, arbeid og trygghet/sikkerhet. Vi løser ikke klimautfordringen uten at flere velger miljøvennlig transport. God digital infrastruktur vil være like viktig som vei, vann og strøm i framtiden. Det må satses på kysten for å utnytte ressursene i havet og utvikle nye arbeidsplasser. Og sikkerhet og trygghet må alltid være det grunnleggende i transportpolitikken. Arbeiderpartiets politikk er å utvikle et moderne og framtidsrettet transportsystem som gjør trafikkutviklinga enklere, raskere og tryggere med gode kommunikasjoner og transportmuligheter over hele landet. Både distriktenes og byenes behov må ivaretas.

Våren og sommeren 2017 behandlet Stortinget rullering av Nasjonal Transportplan (NTP) 2018–2029. Arbeiderpartiets profil i dette arbeidet var å følge opp den linjen vi har strukket opp i samferdselspolitikken:

1. *Satsing på klima, kollektiv og miljø* – med større statlig ansvar for kollektivprosjekter i de store byene og økte bevilgninger til investeringer, drift og vedlikehold av jernbanen.
2. *Trygghet på veien i hele landet* – mer til skredsikring av riks- og fylkesveger, samt større satsning på sykkelveger.
3. *Kyst- og nordområdesatsing* – med utbygging av fiskerihavner, og en mer ambisiøs satsing på overføring av gods fra veg til sjø
4. *Digitalisering og styrket nettilgang* – med større digitale ambisjoner gikk vi inn for en markant opptrapping av bredbåndsutbyggingen i distriktene. Arbeiderpartiet mener at bredbånd til alle bør være en ambisjon i NTP

Arbeiderpartiets stortingsgruppe vedtok i juni 2018 å si nei til EUs fjerde jernbanepakke. Begrunnelsen er den samme som vår motstand mot regjeringens såkalte jernbanereform i 2015. Fraksjonen ser det som en viktig oppgave å anskueliggjøre høyresidens velkjente oppskrift for oppsplitting, privatisering og konkurranseutsetting av offentlig sektor, enten det gjelder velferdstjenester, helse eller transport. Vi ønsker å satse på henholdsvis NSB og Flytoget som er fellesskapets jernbane, som frakter mennesker og gods på tog over fellesskapets banestruktur. Samferdselsministerens redegjørelse av anbudsutsettingen på Sørlandsbanen skal komitebehandles i løpet av våren 2019. Debatten om bompenger har preget samferdselspolitikken i perioden. Bompenger begrunnes tradisjonelt ut fra viktige behov: 1) Finansiering av nye veiprosjekter og nye kollektivutbygginger. 2) Begrense biltrafikken, særlig i de store byene – og særlig i rushtiden. 3) Redusere klimautslippene. Kombinasjonen av bompengefinansierte nye veiprosjekter og innføring av større krav til regulering av biltrafikk i byvekstavgiftene gjør at den samlede bompengebrauken er utfordrende å forsvare. Transportfraksjonen og stortingsgruppa har høsten 2018 invitert våre folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner til et samråd på Stortinget om temaet, og har fremmet representantforslag om å utrede vegprising til erstatning for dagens bompenger og andre driftsrelaterte bilavgifter som skal behandles våren 2019.

Finans

Alternativt budsjett

Finansfraksjonens viktigste oppgaver i perioden 2017–2018 har vært utarbeidelse av Arbeiderpartiets alternative budsjetter. Budsjettene har gjenspeilet partiets hovedprioriteringer og landsstyrets strategi. Våren 2017 la også Arbeiderpartiet frem sin alternative perspektivmelding, som viser igjen i våre senere alternative budsjetter.

Hovedbudskap

Partiet har et mål om et enhetlig budskap, og at vi reiser saker som understøtter hovedsakene i den vedtatte strategien: 1. Vår økonomiske politikk bidrar til at forskjellene mellom folk blir mindre. 2. Vår økonomiske politikk bidrar til at vi kan løse flere av samfunnets utfordringer gjennom fellesskapet. 3. Vår økonomiske politikk bidrar til at vi forvalter fellesskapets ressurser på en effektiv måte og til beste for folk flest.

Diverse stortingsmeldinger

Finanskomiteen har behandlet de årlige meldingene om finansmarkedet og statsregnskapet. Statens pensjonsfonds årlige meldinger er behandlet. I perioden er Utredning fra sentralbanklovutvalget kommet om Ny sentralbanklov. Organisering av Norges Bank og Statens pensjonsfond utland (NOU 2017: 13). Saken skal behandles av komiteen våren 2019.

Utdrag av Representantforslag fra Arbeiderpartiets stortingsrepresentanter i Finanskomiteen.

Arbeiderpartiet støttet kommunene i saken om skatt på verk og bruk, og fremmet representantforslag om å utsette iverksetting av de vedtatte endringene i eiendomsskatteloven.

Arbeiderpartiet fremmet sammen med Senterpartiet, SV og KrF. Representantforslag om provenynøytral omlegging av finansskatten der forhøgd arbeidsgiveravgift ble fjernet.

Saksordførerskap

Arbeiderpartiets medlemmer i komiteen har jevnlig saksordførerskap i saker som behandles og et utdrag av disse er: Lov om Bankenes sikringsfond og lov om endringer i finansforetaksloven mv., Endringer i regnskapsloven., Endringer i merverdiavgiftsloven., og Lov om EØS-finanstilsyn.

En stor sak som er fremmet, men ikke realitetsbehandlet er et representantforslag fra medlemmer i Arbeiderpartiet og SV om pensjon fra første krone. Dette er en sak som vi har tett samarbeid med LO om. Forslaget skal gi bedre pensjon for utsatte grupper som deltidsarbeidere, vikarer og ungdom i private bedrifter.

Finansfraksjonen har tett kontakt med en rekke organisasjoner, og har jevnlig møter med disse. Fraksjonen har også arrangert seminarer om aktuelle temaer.

Helse og omsorg

Helse- og omsorgsfraksjonen har gjennom hele 2018 hatt et høyt trykk med mange profilerte mediasaker og store gjennomslag i Stortinget. Noe av det viktigste som kom på plass i fjor var rusreformen Stoltenberg-utvalget beskrev behovet for allerede i 2012. Vi har også bidratt til å sikre at det viktige ettervernet nå skal bli en integrert del av rusbehandlingen.

Fraksjonen fikk flertall for å øke det statlige tilskuddet for å etablere dagaktivitetsplasser for demente i kommunene fra 30 til 50 prosent, og sikret at investeringstilskudd for sykehjem fortsatt skal kunne gå til rehabilitering og vedlikehold. Vi fikk også gjennomslag for å styrke geriatrisk kompetanse ved sykehus og sykehjem.

Andre saker innenfor eldreomsorg vi har fått gjennomslag for er å stimulere til etablering av lavterskel psykisk helsetilbud for eldre i flere kommuner og at det skal legges fram en helhetlig nasjonal strategi for godt kosthold og sunn ernæring hos eldre som mottar tjenester i sykehjem og hjemmetjeneste, med forslag til konkrete, målrettede tiltak. Samt en egen tilskuddsordning til stillinger som kan sikre økt tverrfaglig kompetanse og mer frivillighet ved norske sykehjem og i hjemmetjenesten.

Den lenge varslede evalueringen av bioteknologimeldingen ble omsider behandlet i 2018. Arbeiderpartiet fremmet mange nye tiltak og endringer som ikke eksisterer i dagens lovgivning. Vi fikk flertall for alle disse forslagene.

Usikkerheten med flyambulansekrisen i nord preget våren 2018. Fraksjonen jobbet tett med Flygerforbundet i behandlingen, og presset hardt på for å sikre virksomhetsoverdragelsen i operatørbytte. Fastlegeordningen er i krise. Det er fortsatt ikke løst, men vi fikk sikret økte rekrutteringsmidler og hadde tett dialog med legeföreningen og legene bak aksjonen «Trønderopprøret» gjennom året.

Det ble endelig flertall for en times fysisk aktivitet hver dag i skolen, noe vi har arbeidet for i flere år. I komitéen har vi sørget for flertall bak et forslag om å styrke norsk tannhelse. Vi fikk også flertall for en rekke saker om alkoholpolitikk. Stortingsmelding 15 (2017–2018) «Leve hele livet», ble behandlet og der fikk vi også inn en rekke flertallsvedtak for å gi regjeringens reform mer konkret innhold. Blant annet at kamp mot ensomhet skal bli en del av kommunenes folkehelsearbeid.

I sak om akuttmedisin fikk vi flertall for at regjeringens skal levere en stortingsmelding som må omfatte alle de prehospitale tjenestene i den akuttmedisinske kjeden, herunder responstider. Vi har videre behandlet saker om kontorstrukturen i Helseøkonomiforvaltningen, prikkesystemet for inndragning av skjenkebevilgning, tiltak for å redusere forekomst og dødelighet av føflekkreft, rehabiliteringstilbudet til pasienter med kronisk lungesykdom, et lovendringsforslag knyttet til utvidelse av handlingsrommet i sprøyteromsloven og et lovendringsforslag knyttet til godkjenningsregelverket for sykehus.

I behandlingen av statsbudsjettet 2019 har helsefraksjonen avholdt møter med en rekke interesseorganisasjoner og pasientgrupper. Våre prioriteringer for budsjettet har vært tannhelse, skolemat, lavterskel psykisk helse-tiltak, bedre sykehusøkonomi og å redde fastlegeordningen. Mange saker i komité, budsjettarbeidet og debatten rundt de borgerlige regjeringsforhandlingene har tatt mye tid. Fraksjonen har arrangert tre seminarer, om studenthelse, kvinnehelse og hvordan pasientene skal sikres best mulig legemidler.

Fraksjonen har ledet an i opposisjonen i abortdebatten som oppsto etter forslaget om forbud mot fosterreduksjon og Erna Solbergs tilbud til KrF om å forhandle om paragraf 2, andre ledd, bokstav c i abortloven. Fraksjonens medlemmer har deltatt i debatter, hatt utspill, skrevet leserinnlegg og utfordret regjeringen fra Stortingets talerstol om dette tema.

Helse- og omsorgsfraksjonen har avholdt jevnlig møter i fagligpolitisk helseutvalg gjennom året.

Justis

Fraksjonens overordnede mål har vært å skape trygghet for alle og øke samfunnsikkerheten. Det innebærer at forbrytelser skal oppklares raskt og lovbrøtere skal straffes med straff som virker og de skal rehabiliteres. Ofre for alvorlig kriminalitet og deres pårørende skal tas vare på. Arbeidet i fraksjonen har vært preget av å få frem at regjeringen ikke deler disse målene når det kommer til handling.

Politireformen er avgjørende for både folks trygghet, rettsikkerheten og samfunnssikkerheten. Forliket om «Nærpolitireformen» som vi inngikk med de daværende regjeringspartiene H og Frp i tillegg til Krf har ikke blitt fulgt opp av regjeringen og fraksjonen har slått fast at vi ikke lenger kan stå til ansvar for det som skjer i politidistriktene. Vi mener grunnleggende premisser og enighet om et styrket nærpoliti, klare krav til lokale prosesser og tiltak for kultur og ledelse er brutt. Gjørv-kommisjonens påpekning av det ordinære politiet som den viktigste beredskapsressursen har heller ikke blitt fulgt opp som følge av underfinansieringen fra regjeringens side.

Fraksjonen har likeledes påpekt regjeringens manglende oppfølging av ofrenes stilling i samfunnet. Det betyr at ofre for kriminalitet ikke skal måtte vente i flere år for å få sin straffesak oppklart, eller oppleve at en voldtektssak henlegges på grunn av ressursmangel. På samme måte har vi understreket at det svekker samfunnssikkerheten å ikke sørge for best mulig rehabilitering og best mulig straffegjennomføring, at sulteforingen av norske fengsler og friomsorg må stanses og innholdet i soningen styrkes. Vi vil ha mer trygghet og satser derfor på et soningsforløp og et innhold i soningen som virker, vel vitende om at innsatte en dag skal bli noens nabo. Fraksjonen har også særlig lagt vekt på å få frem de mangelfulle soningsforholdene som tilbys kvinner. Arbeiderpartiet har derfor prioritert økte bevilgninger til hele justisfeltet og til politidistriktene i særdeleshet i våre alternative budsjett.

Av saker i denne perioden som det er grunn til å trekke frem er IKT sikkerhetsmeldingen hvor vi har kommet med en rekke forslag til tiltak særlig på utdanningsfeltet, verdt å nevne. I tillegg har fraksjonen lagt ned mye arbeid i oppfølgingen av tilregnelighetsutvalget i prop 154 L om skyldevne, samfunnsvern og sakkyndighet. Verdt å nevne er også fraksjonens arbeid med brann- og redning hvor vi har foreslått en stortingsmelding som skal gjennomgå vilkårene for etatens mulighet til å fylle sitt samfunnsoppdrag. I samme gate er også fraksjonens samarbeid med Senterpartiet for å få gjennomslag for en totalberedskapskommisjon.

Fraksjonen ved Maria Aasen Svensrud har deltatt i gruppas tverrfraksjonelle utvalg mot vold i nære relasjoner. Hun leder også partiets utvalg mot netthets. Fraksjonen har også hatt et tett samarbeid med kommunalfraksjonen i arbeidet med innføringen av dobbelt statsborgerskap.

Fraksjonen har også fremmet en rekke representantforslag i denne perioden:

- Om tiltak mot kriminelle gjenger og organisert kriminalitet.
- Om ny straffebestemmelse som tydeliggjør at det er ulovlig å dele eller offentliggjøre bilder som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller de som avbildes.
- Om voldsoffererstatning i gjenopptagelsessaker slik at tidspunktet for domfellelse i stedet for tidspunktet for handlingen legges til grunn.
- Om å inkludere kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk i straffelovens bestemmelse om diskriminering.
- Om tiltak mot sosial kontroll og æresvold.
- Om å iverksette forpliktende tiltak mot vold og overgrep mot barn.
- Om å styrke folks rettssikkerhet slik at de som har rett også kan få rett.

I tillegg har fraksjonen stilt en rekke skriftlige og muntlige spørsmål til justisministeren (det har vært flere) og vært aktive i debatter på ordinære medieflater så vel som sosiale medier.

Siden fraksjonens kapasitet er begrenset har vi deltatt på færre seminarer, konferanser og panelsamtaler utenfor huset enn tidligere år. Fraksjonen må prioritere nøye så lenge det kun er tre representanter på et meget omfattende saksfelt.

Utenriks og forsvar

I tråd med partiprogrammet har følgende overskrifter ligget til grunn for fraksjonens arbeid i landsmøteperioden: forsvarspolitik, fred og sikkerhet, internasjonalt samarbeid og rettigheter, humanitær bistand og migrasjon, utviklingspolitikk, handel og kapitalflyt, Nordområdene, Europa og Norden.

Fraksjonen har gjennom bred kontakt med lokalpolitikere, organisasjoner, enkeltpersoner og utenrikspolitiske fagmiljøer fått viktige innspill. I forsvarspolitikken har fraksjonen lagt vekt på samarbeidet i Faglig-politisk utvalg for Forsvaret. Partiets internasjonale utvalg har vært en viktig «sparringspartner» for fraksjonen.

På Stortinget har fraksjonen blant annet fremmet forslag å styrke hærens operative evne, om økt norsk deltakelse i FNs fredsbevarende operasjoner og om innføring av en merkeordning for produkter fra de ulovlige bosetningene på Vestbredden. I utviklingspolitikken og i våre alternative budsjetter har fraksjonen særlig framhevet kvinners rett til å bestemme over egen kropp og tilgang på trygge aborter, skatt for utvikling og fornybar energi.

I løpet av toårsperioden har fraksjonen behandlet en rekke meldinger, proposisjoner og enkeltforslag, blant annet om eksport av forsvarsmateriell, FNs bærekraftsmål og Norges partnerland i utviklingspolitikken, veteranpolitikk, atomvåpen og nedrustning. Høsten 2017 behandlet Stortinget en egen landmaktproposisjon om hæren og heimevernet, men regjeringens oppfølging av Stortingets vedtak har så langt vært mangelfull. Fraksjonen har arbeidet med evalueringer av Norges i militære utenlandsoppdrag – i Afghanistan, Libya og i bekjempingen av ISIL.

Fraksjonen har også vært engasjert og involvert i saker knyttet til EØS-avtalen og Norges øvrige avtaler med EU. Brexit har vært et sentralt tema og fraksjonen har gjennomført en rekke møter med våre britiske partifeller.

Medlemmene av fraksjonen har dessuten engasjert seg aktivt både i spørretimene og gjennom en rekke skriftlige spørsmål til statsrådene. I perioden har det vært avholdt egne fraksjonsseminarer i Brussel og på Kongsvinger.

Familie og kultur

Fraksjonen har jobba med å følge opp saker fra partiprogrammet, valgkamp og nytt kulturløft, og med å trekke frem viktige skillesaker opp mot høyre-regjeringen. Vi drifter en egen facebook-side, der aktuelle møter og saker presenteres.

Sammen med LO, Fagforbundet FO og partiorganisasjonen har vi lagt grunnlag for en reform for kvalitet i barnevernet. Vi har hatt samråd i Kristiansand, Oslo, Trondheim og

Alta, og besøkt lokale barnevernstjenester og snakket med en rekke fagmiljøer og enkeltpersoner.

I samråd med NISO har vi utarbeidet et forslag om bedre tilrettelegging for toppidrettsutøvere som vil ta utdanning. Forslaget er fremmet i Stortinget.

Sammen med LO og forbundene jobbes det med et særskilt initiativ for å hindre vold i alle former mot ansatte i utsatte bransjer. Dette er også en oppfølging av arbeidet knytta til #metoo-kampanjen.

Vi har fått flertall for vår politikk på disse hovedområdene sammen med rød/grønn side og Krf:

- Tiltak for likestilling
- Redusert kommersiell drift i barnevernet
- Initiativer mot reklame for ulovlige spillselskaper
- Et foreløpig hinder for søndagsåpne butikker
- 15 ukers pappaperm
- Avvist regjeringens årlige kutt i produksjonsstøtten til avisene

Av viktige representantforslag er det fremmet forslag om økt likestilling i norsk film- og tv-dramaproduksjon, krav til tros- og livssynssamfunn ifm offentlig støtte, samarbeid med de ideelle og utfasing av det kommersielle tilbud i barnevernet og om søndag som fridag for flest mulig.

I Arbeiderpartiets alternative statsbudsjetter, har vi valgt betydelige økninger i rammene for kultur-, likestillings-, barneverns-, frivillighets- og mediepolitikken. Vi har dessuten valgt å styrke kirkas omstillingsprosess i tråd med forliket om kirke og stat. For å bidra til fysisk aktivitet, inkludering og smart ressursbruk har vi for 2019 foreslått et betydelig bidrag til BUA, som er et prosjekt for profesjonelt og gratis utlån av sports- og friluftsutstyr.

I august 2018 var det 20 år siden kontantstøtteleven trådte i kraft, og samla bruk har vært 50 mrd. kroner. Vi har fortsatt å markere motstand mot denne ordningen av likestillings- og integreringshensyn, og står fast på arbeidslinja. Vi har foreslått en ordning med ventestøtte i påvente av barnehageplass.

Barn rammes særskilt av økende forskjeller i levestandard og livskvalitet, og av å ikke kunne delta på alminnelige fritidsaktiviteter. Vi har valgt å bidra med skolemat og en utvidelse av tannhelsereformen for barn og unge, framfor å øke barnetrygden. Dessuten har vi gitt større handlingsrom for frivillige organisasjoner og kulturtilbud, og utvikling av anlegg. Dette bidrar til inkludering og demper kostnadene for å delta. Satsingen på gratis utlån av utstyr er et ytterligere bidrag. Vi har foreslått kulturkort for ungdom, flere åpne møteplasser for barn og unge, og et ekstra løft for ferietilbud til folk som sliter.

Energi og miljø

I perioden har vi tatt viktige skritt for å følge opp partiprogrammet innenfor energi- og miljøfeltet.

Statsbudsjettet for 2018 og 2019

Arbeiderpartiet har i sine alternative statsbudsjett i perioden fokusert på at vi skal nå klimamålene ved store reduksjoner i klimagassutslippene. Klimapolitikken skal være rammen om all vår politikk. Vi utarbeidet et eget klimautslippsbudsjett i tilknytning til vårt alternative statsbudsjett for 2019. Med dette synliggjør vi hvor og hvordan vi vil kutte i ikke-kvotepliktig sektor, og forventet utslippseffekt. Arbeiderpartiet har prioritert klimatiltak for å redusere utslippene fra transportsektoren ved å fase inn økt bruk av el, hydrogen og biodrivstoff uten palmeolje og etablere et CO₂-fond for næringstransport. Vi har foreslått å styrke Enova for å bidra til grønn omstilling i industri og maritim sektor og bygge ut ladeinfrastruktur i distriktene. Styrke kommunenes nøkkelrolle i arbeidet med å redusere klimautslippene gjennom å øke klimasats og bymiljøpakkene og midler til forebygging av flom- og skred. Vi øker innsatsen på tiltak innen naturforvaltning, skogvern, plast i havet og til friluftsliv.

Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk samarbeid

I Stortingsmeldingen la Regjeringen frem en strategi for hvordan Paris-forpliktelsen for 2030 skal oppfylles i fellesskap med EU gjennom kostnadseffektive tiltak og nødvendig bruk av EU-regelverkets fleksibilitetsmekanismer. Norge samarbeider allerede med EU om å redusere utslippene i kvotepliktig sektor. Arbeiderpartiet mener det er unødvendig å vente på en ferdig avtale med EU for å lage en plan for hvordan vi skal nå målene for 2030. Vi støtter opp om det internasjonale kvotehandelssystemet og samarbeidet med EU innen kvotepliktig sektor, men vi mener at Norge ikke skal benytte muligheten til å overføre kvoter mellom kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor, da dette ikke er et tilstrekkelig virkemiddel for å utvikle de klimateknologiene som trengs for å nå de langsiktige klimamålene. Arbeiderpartiet fremmet en rekke forslag under behandling av saken i stortinget, som skal bidra til å nå våre forpliktelser i Parisavtalen både hjemme og ute, for å redusere klimautslippene for å nå målet om å redusere utslippene med 40 % innen 2030.

Stortingsmelding om avfall og sirkulær økonomi

En viktig drivkraft i overgangen til grønn konkurransekraft er å styrke samspillet med myndighetene og næringslivet. Sirkulær økonomi er definert som det å ta vare på verdien av produkter, materialer og ressurser så lenge som mulig i økonomien, samtidig som det genereres at avfall minimeres. Da sirkulær økonomiutvikling primært skjer i næringslivet, har Arbeiderpartiet foreslått at virkemiddelapparatet og skattesystemet må innrettes slik at denne omstillingen skjer raskere. Gjennom målrettet støtte til utvikling av nye teknologier, innovasjon, pilottesting og industrialisering, kan vi bidra til å skape nye bærekraftige industriklynger, som gjennom samhandling kan bidra til grønn omstilling. Vi har foreslått at det må utarbeides en strategi som skal bidra til omstilling fra lineær til sirkulær økonomi. Strategien bør inneholde tydelige ambisjoner og virkemidler for avfallsreduksjon, gjenbruk, reparerbart og holdbarhet, materialgjenvinning og tydelige rammevilkår for både aktører og forbrukere.

Arbeiderpartiet har foreslått en rekke tiltak som skal bidra til å redusere bruk av plast og hindre plast i å komme på avveie - det skal utarbeides en strategi mot marin forsøpling og spredning av mikroplast til naturen, det må innføres et mål om å fase ut og forby produksjon og bruk av enkelte engangsartikler i plast i Norge innen 2022, innføre et

regelverk, som sikrer at effektivt utstyr for oppsamling av gummigranulat fra eksisterende og nye kunstgressbaner tas i bruk, i tillegg til å ta en internasjonal lederrolle på for å rydde plast i havet. Etablere «Fishing for Litter» som en permanent vederlagsfri ordning for innlevering av marint avfall.

Godkjenning av EUs tredje energimarkedspakke

Under behandling av saken i Stortinget inngikk Arbeiderpartiet en avtale med Høyre, FRP, KRF, Venstre og MDG om tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke. Avtalen uttrykker en enighet om en rekke helt sentrale prinsipper knyttet til norsk suverenitet, eierskap og effektiv kontroll over våre energiresurser, det være seg olje- og gass eller elektrisk kraft. Avtalen viderefører et nordisk og europeisk energisamarbeid. Og det ble vedtatt en serie forutsetninger som ble lagt til grunn i innstillingen om at Norge ikke suverenitet til samarbeidsorganet for reguleringsmyndigheter, ACER, over forhold i Norge. Vi beholder kontrollen over utbygging, konsesjoner, prioritering, lovgivning, beredskap og alle andre sentrale forhold her hjemme. Statnett får monopol på utenlandskabler og nye skal kabler kun bygges dersom de kan demonstrere samfunnsmessig lønnsomhet, og etter at man har høstet erfaringer med allerede vedtatte kabler.

Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet

Arbeiderpartiet var skuffet over at selskapene slo fast at en ilandføringsterminal ikke ville være samfunnsmessig eller industrielt lønnsom ved denne utbyggingen og skuffet over at regjeringen ikke krevde større lokale ringvirkninger. Arbeiderpartiet krevde at ved flere produserende felt, må disse sees i sammenheng med Johan Castberg og en ilandføringsterminal bygges på Veidnes i Finnmark. Vi fikk gjennomslag for dette og andre krav og dannet dermed sammen med regjeringspartiene flertall for plan for utbyggingen og drift av Johan Castberg-feltet.

Kontroll

Pr. 31.12. 2018 er det behandlet totalt 67 saker i Stortingets kontrollkomite, hvorav 29 rapporter fra Riksrevisjonen i tillegg til den årlige revisjonen og kontroll for budsjettåret (Dok 1),

Riksrevisjonens rapporter spenner over et bredt felt: Fra myndighetenes innsats mot arbeidsmiljøkriminalitet, forvaltningen for forsvarssektorens eiendommer og bygg, undersøkelse av fregattvåpenenes operative evne, av hvorledes vergemålsreformen er gjennomført, av helseregistre som virkemiddel for å nå helsepolitiske mål til Norges internasjonale klima og skogsatsing, for å nevne noe.

Noen saker har vært særlig omfattende. Det gjelder blant annet behandlingen av Riksrevisjonens undersøkelse av Stortingets byggeprosjekt og kommisjonsrapporten om brannen om bord på Scandinavian Star.

Av egeninitierte saker var saken om Statistisk Sentralbyrå grunnlag for betydelig oppmerksomhet, både basert på direktør Christine Meyers avgang og diskusjonen om organisering av virksomheten. Fraksjonen fikk et enstemmig Storting med på at eventuelle endringer av SSBs virksomhet ikke skal finne sted uten forutgående informasjon til og debatt i Stortinget.

Komiteens ansvar er også å behandle de mange grunnlovsforslagene. Komiteen har behandlet i alt 8 forslag til endring av Grunnloven i perioden. Likeledes er det behandlet årsmelding til Stortinget fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) og årsmeldinger fra Sivilombudsmannen. Komiteen har også nedlagt betydelig arbeid med regjeringens årlige rapport om oppfølgingen av anmodnings- og utredningsvedtak.

Avslutningsvis vil fraksjonen vise til vedtak i komiteen høsten 2016 om å åpne sak om politiets og Forsvarets arbeid med en forsvarlig objektsikring. Saken er fulgt opp både gjennom Riksrevisjonens Dok 1 (2016 – 2017) hvor det ble understreket at de anså det som svært alvorlig at Justis- og Beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet ikke har sørget for å styrke og bedre samarbeidet mellom politiet og Forsvaret, slik Stortinget har forutsatt og instruksene krever. Under behandlingen våren 2017 ble det vedtatt å be Riksrevisjonen følge opp med en ny rapport for perioden fram til 31.12.2017. Rapporten om objektsikring som viste at Regjeringen fortsatt ikke hadde fulgt opp i tråd med Stortingets forutsetninger, ble behandlet høsten 2018 og førte til sterk kritikk fra et flertall i Stortinget – i tillegg til et mistillitsforslag som samlet 80 av Stortingets 169 representanter.

Kommunal og forvaltning

Det er flere store saker som har preget arbeidet i Kommunal- og forvaltningsfraksjonen i perioden 2017-2018. Både i 2017 og 2018 økte vi i vårt alternative statsbudsjett overføringene til kommunesektoren betydelig ut over regjeringens forslag. Både kommunene og fylkeskommunene ville hatt en bedre økonomisk situasjon med våre kommuneopplegg, og velferdstjenestene lokalt ville blitt bygget ut i et raskere tempo.

Fraksjonen har også arbeidet aktivt med kommune- og regionreformen. I Stortinget har Ap fulgt opp våre landsmøtevedtak og stemt mot tvangssammenslåing av fylker og kommuner. Vi har også etter sist stortingsvalg forsøkt å få vedtakene opphevet uten at et flertall på Stortinget har støttet dette. Høsten 2018 behandlet Stortinget sak om oppgaver til nye regioner der Ap fremmet flere forslag. Stortinget har også behandlet forslag til ny kommunelov der Ap bidro til blant annet at ungdomsråd i kommunene ble lovfestet.

Fraksjonen har vært opptatt av at partiet skal ha en tydelig distrikts- og regionalpolitikk som bygger på vekst og lønnsomme arbeidsplasser i hele landet, likeverdige velferdstjenester over hele landet og godt samspill mellom byene og distriktene. Derfor har vi også i denne perioden i våre alternative budsjett prioritert mer penger på ulike områder til utvikling av arbeidsplasser over hele landet. Fraksjonen har også deltatt i partiets distriktsutvalg.

Boligpolitikk er også en viktig del av fraksjonens arbeid. I våre alternative budsjetter har vi prioritert å styrke de boligsosiale virkemidlene gjennom å øke Husbankens utlånsrammer og øke bevilgningene til bostøtte. Fraksjonen har også jobbet aktivt med samepolitiske spørsmål og med våre budsjetter ville Sametinget hatt mer penger til å styrke innsatsen på viktige områder for den samiske befolkningen.

Innvandring og integrering

Arbeiderpartiet skal føre en streng, rettferdig og human innvandringspolitikk. Arbeidet i kommunalfraksjonen på innvandringsfeltet har etter valget i 2017 vært preget av arbeidet til migrasjonsutvalget. To medlemmer fra fraksjonen har deltatt i arbeidet med utformingen av innstillingen. Utvalgets arbeid befester verdiene Arbeiderpartiet legger til grunn for utformingen av vår migrasjon- og integreringspolitikk. Verdier som solidaritet og mangfold har vært viktige og målet til utvalget har vært å presentere en politikk som gjør oss i stand til å ivareta vår samfunnsmodell og beskytte de på flukt fra forfølgelse. Gjennom arbeidet med en ny migrasjons- og integreringspolitikk har utvalget lansert en rekke nye tiltak som spesielt på integreringsfeltet som har påvirket utformingen av Aps alternative budsjett. Der kan blant annet nevnes midler til NOKUT for kompetansekartlegging av kvoteflyktninger før ankomst, styrke arbeidet mot sosial kontroll gjennom fylkesvise rådgivere og prioritering av økonomiske midler til frivillige organisasjoner som jobber aktivt mot sosial kontroll.

12. AUF

Mye skjer i løpet av en landsmøteperiode, også i AUF. Siden 2017 har vi utrettet mye som ungdomsparti og ikke minst sammen med Arbeiderpartiet.

For oss i AUF er det naturlig å starte med å trekke frem valgkampen i 2017. Også denne gangen visste vi at sammen med Arbeiderpartiet er vi et maskineri som få kan stille opp mot. AUF vant skolevalget, noe som ga håp om at man kunne vinne tilbake regjeringsmakta. Dessverre gikk det ikke helt som vi håpet på, men innsatsen og stå-på-viljen til laget vårt var det ingenting å si på. Det lover godt for valget senere i år.

For å forberede oss på valgkamp og “kjøre inn” maskineriet vårt arrangerer vi årlig en vårkampanje. Denne avholdes som regel i mai og er der vi tester ut budskap og organisering. Et mål er også å verve og engasjere flere unge til å stå på for valgseier og jobbe for politisk gjennomslag.

De tillitsvalgte i vår organisasjon er vår største ressurs. Et mål i perioden har derfor vært å løfte dem både politisk, men spesielt organisatorisk. Vi ser at innsatsen har båret frukter og vi har flere ulike typer AUFere som stiller til valg i lokallag, fylkeslag og sentralstyret vårt. Dette gjenspeiles også på listene til valget i 2019; hos oss er det plass til alle og alle skal få kunne utvikle seg til å bli den ungdomspolitikeren de ønsker.

Hver sommer fyller vi øya vår, Utøya, med flere hundre ungdommer fra hele landet til sommerens vakreste eventyr. Sommerleiren skal være et politisk verksted og et sosialt møtested. Her skal dagsorden settes og vennskap dannes. Utøya er også en viktig del av historiefortellingen etter 22.juli. Hegnhuset tar imot skoleklasser og lærere til demokratilæring som aldri før og Lysningen besøkes godt av de som ønsker å minnes. I perioden har vi jobbet med hvordan AUF skal ta vare på og fortelle vår historie om hvordan vi reiste oss som organisasjon i dagene, ukene, månedene og årene etter 22.juli 2011. Et viktig arbeid for oss, Arbeiderpartiet og nasjonen.

AUF er en organisasjon i stadig vekst. Høyt medlemstall og mange aktive er viktig for at vi skal kunne gjennomføre vårt arbeid. Slik kan vi finne frem med vår politikk og stå på i valgkampen for et bedre samfunn for alle.

Politikk

AUF har fire satsningsområdet som vi har jobbet med gjennom perioden, som ressursgrupper i sentralstyret har ansvaret for. De fire er Arbeid og utdanning, Likestilling og inkludering, Klima og miljø, og Internasjonalt. Her er en kort oppsummering av arbeidet vårt innenfor disse politiske områdene.

Arbeid og utdanning

Utdanning, fagligpolitisk samarbeid og arbeid har lang tradisjon for å være viktige politiske satsingsområder for AUF. Innenfor feltet har man ansvar for arbeidsliv,

utdanning, skatt, privatisering og boligpolitikk, samt det fagligpolitiske samarbeidet. RUTA har brukt mye tid på viktige samarbeidspartnere for oss som fagbevegelsen, Elevorganisasjonen, NSO, fagskoleutvalget, For Velferdsstaten, og andre viktige og relevante organisasjoner innenfor feltet. I tillegg har vi deltatt i en rekke paneldebatter på ulike arrangementer om temaer som arbeidsliv, utdanning, skatt og boligpolitikk.

I perioden som har gått har man utarbeidet et skolemanifest som ble vedtatt på landsstyre i 2017. Det har blitt jobbet systematisk med skolepolitikk for å få gjennomslag. AUF har samarbeidet godt med andre organisasjoner på utdanningsfeltet. Privatiseringspolitikk med et spesielt fokus på privatiseringen man ser i utdanningssløpet og i barnehager har vært prioritert den siste perioden. AUF har utviklet ny politikk på privatisering både av barnehager og av skoler.

AUF har vært en tydelig stemme både innad og utad i partiet for å få en ungdomsrettet og trygg arbeidslivspolitik. Det har vært viktig for AUF å jobbe frem gode og konkrete forslag for et tryggere arbeidsliv. Det fagligpolitiske arbeidet har vært sentral i alt AUF har gjort. Det har vært et stort fokus både organisatorisk og politisk. Et godt samarbeid mellom AUF og LO er svært viktig. Dette har blitt prioritert høyt på dagsorden i alt arbeidet RUTA har gjennomført i perioden. Ressursgruppe og/eller AUFs ledelse har deltatt på alle arrangementer i regi av fagbevegelsen som vi har blitt invitert til, og vi har prioritert å invitere innledere fra fagbevegelsen i alle forum der RUTA har hatt regi. Vi har også hatt fortløpende kontakt og hyppige møter både med LO ung, men også de fleste ungdomsforbundene. RUTA har også deltatt på en rekke kurs og skoleringer i AUFs fylkeslag og lokallag for å sette fokus på faglige spørsmål og arbeidslivspolitik.

Likestilling og inkludering

I denne perioden har AUF jobbet spesielt med likestilling, asyl og integrering, samt psykisk helse. Det har vært mange politiske kamper og diskusjoner, men også mye gjennomslag på Arbeiderpartiets landsmøte, i alternative statsbudsjetter og forslag i Stortinget. En økning av fedrekvoten var noe av det første Arbeiderpartiet fikk gjennomslag for etter valgkampen, og AUF har bidratt sterkt til den seieren.

AUF har vært en tydelig stemme på hvordan og hvorfor Norge skal ta sitt ansvar for de som flykter fra krig og konflikt, samtidig som de også skal bli møtt med muligheter for god integrering. I innvandrings- og integreringsdebatten har AUF fått mye gjennomslag, både når det kommer til en øking av kvoteflyktninger, flere integreringstiltak og enslige mindreårige asylsøkere. Samtidig har også folkevalgte AUFere kjempet for gode integreringstiltak i sine kommuner.

Det ble gjort en stor jobb med fylkene for at AUF skulle få gjennomslag for økning i antall helsesykepleiere landet rundt. En tydelig formulering på Arbeiderpartiets landsmøte gjorde dette til en av AUFs største seire, og det ble en vintersak for AUF i skolevalgene.

Mest gledelig for denne perioden er at AUF vedtok likestilling- og inkluderingsprogram. Det er over 30 år siden forrige program ble vedtatt, og derfor har det vært en givende oppgave å få utforme det som legger grunnlaget for AUFs politikk for temaet de kommende årene.

Klima og miljø

Klima og miljø har vært høyt på dagsordenen hos AUF den siste perioden. Varig vern av Lofoten, Vesterålen og Senja har vært en viktig sak og her har vi markert oss tydelig. Utvalget har jobbet mye med de politiske spørsmålene knyttet til hvordan vi skal ha grønn og bærekraftig økonomi, samt hvordan vi kan skape nye grønne arbeidsplasser og vri økonomien til fornybarsamfunnet. Andre viktige saker vi har jobbet med på dette feltet er plastforurensing i havet, leterefusjonsordningen og en grønnere transportnæring.

Utvalget har hatt et stort fokus på å knytte sterkere kontakt til miljøvernorganisasjoner, som Natur og Ungdom, Sabima, Cicero og andre. I forkant av landsmøtet ble det vedtatt at organisasjonen skulle behandle et klima- og miljøprogram under landsmøtet i oktober 2018. Dette programmet danner grunnlaget for AUF sin klimapolitikk de neste årene. I tillegg til dette programmet, vedtok vi en uttalelse om hvordan organisasjonen kan bli mer miljøvennlig. Dette programmet danner grunnlaget for AUF sin klimapolitikk de neste årene.

Internasjonalt

AUF er stolte internasjonister og har i perioden holdt fanen høyt for internasjonal solidaritet. Internasjonal ressursgruppe har særlig jobbet med fire saksområder. Vann og sanitær, våpeneksport, kapitalflukt og skatteparadis og atomvåpen. Høydepunkt i perioden var når Nobels Fredspris gikk til den internasjonale kampanjen for forbud mot atomvåpen (ICAN), samt at FN-forbudet mot atomvåpen ble åpnet for signering i FN. Dette har vært og vil være en svært viktig sak for AUF også fremover.

Før Arbeiderpartiets landsmøte i 2017 jobbet fylkeslagene med gjennomslag for uttalelser som dreide seg om situasjonen i Palestina og Swaziland, om atomvåpen og om vann og sanitær. AUF beveget Arbeiderpartiet i riktig retning i alle disse spørsmålene, og en utpreget seier for AUF var at Arbeiderpartiet skal anerkjenne Palestina når de får regjeringsmakt. Mye arbeid gjenstår likevel, noe som også gjenspeiles i de internasjonale uttalelsene som ble fremmet på AUFs landsmøte i 2018. Nye politiske tiltak på de fire prioriterte områdene ble vedtatt, og man valgte i tillegg å sette særlig fokus på ignorerte konflikter, herunder Swaziland, Vest-Sahara, Jemen, Kurdistan, Russland og Tsjetsjenia, Myanmar og Tunisia.

Organisasjon

Medlemsvekst

AUF har i perioden opplevd to svært ulike medlemsår. Med en 2017-innpurt preget av de samme trender vi så ellers rundt bevegelsen vår, landet AUF på 13 174 medlemmer. Det er et nivå som ligger godt under det AUF hadde som mål å ligge på, og følgende ble det i 2018 satt inn gode, konkrete tiltak for å øke rekrutteringen på kort sikt og medlemsmassens helhet på lang sikt.

Og tiltakene ga resultater. 2018 blir et rekordår for tilstrømming til AUF. Flerfoldige tusen nye medlemmer viser AUF at organisasjonen evner å ta målrettede grep. Med en økning på XX% og et endelig medlemstall på XX XXX går 2018 inn som et av de beste medlemsårene for AUF i nyere tid. Resultatet kommer i stor grad av god vekst over hele landet, særlig i og rundt de større byene.

Valgkamp

Valget i 2017 var et bra valg for AUF, selv om det ikke var like bra for Arbeiderpartiet. Vi vant skolevalget nasjonalt med det beste valgresultatet noen sinne for arbeiderpartiet foran et stortingsvalg og fikk 27,8%. vi vant alle fylker, og vi vant i fylker vi aldri har vunnet før ved stortingsvalg. AUF hadde de beste debattantene, og de beste politiske budskapet. Budskapet vårt – Bedre fremtid sammen – var positivt og rettet mot fremtiden, men samtidig handlet det om forskjellen mellom Høyre og FrP-regjeringen og Arbeiderpartiet. Dessverre fikk ikke AUF god uttelling med å få ungdomskandidater inn på Stortinget siden mange stod på kamp plass og det derfor ble stang ut for de fleste.

Sommerleir

I perioden har AUF arrangert to sommerleirer på Utøya, hvor rett under 1000 AUFere fra hele landet har diskutert politikk, forberedt valgkamp og knyttet vennskap for livet. Tema for de to sommerleirene har i stor grad vært Utøya som AUFs øy og bankende hjerte. Med 2017s «Sommerens vakreste eventyr» og særlig med 2018s «Utøya – din egen øy» har AUF trukket de lange linjene bakover til de tidligste leirene på Utøya, og reflektert rundt hva Utøyleirene skal være i årene fremover. De to siste årene har virkelig vist at AUF har tatt tilbake Utøya

Som Norges største politiske møteplass har det vært viktig for AUF å ha sommerleirer preget av grundige skoleringer, interessante og betydningsfulle talere og mange sosiale arrangementer. Leirer på Utøya skal fungere som en arena for å starte og løfte debatter, men det skal også være en sosial møteplass for ungdom fra hele landet – fra Svalbard i nord, til Lindesnes i sør. Utøyleirenes program har selvsagt også vært preget av AUFs internasjonale engasjement, med gjester fra hele verden.

Kommunikasjon

Kommunikasjon er et område som vi alltid jobber for å forbedre oss på. I denne perioden har man utviklet de interne kommunikasjonskanalene, og jobbet målrettet med AUFs strategi for å nå ut til andre enn egen medlemmer. Det viktigste som har blitt gjort på dette feltet er arbeidet med sosiale medier. Over tid har man profesjonalisert måten man lager innhold på, og spredt kompetansen til flere ansatte og tillitsvalgte. For oss er det et mål at alle skal kunne lage enkle delebilder og filmer. Målretting av innhold, spesielt gjennom facebook, har også vært et satsningsområde. Hva treffer hvilken målgruppe og hvordan når man ut til dem, er spørsmål man har stilt før en digital kampanje. Vi jobber kontinuerlig med å spisse våre budskap, for å få gjennomslag for politikk og få flere følgere.

AUFs sentralstyre 2016-2018

Leder:	Mani Hussaini	Akershus
Generalsekretær:	Renate Tårnes	Sør-Trøndelag/Trøndelag
Nestleder:	Ina Alvilde Rangønes Libak	Akershus
Sentralstyremedlem:	Håkon Knudsen	Buskerud

Sentralstyremedlem:	Ingrid Marie Vaag Endrerud	Oppland
Sentralstyremedlem:	Sindre Lysø	Østfold
Sentralstyremedlem:	Marta Hofsøy	Troms
Sentralstyremedlem:	Stig Harlem Harris	Oslo
Sentralstyremedlem:	Astrid Willa Eide Hoem	Møre og Romsdal
Sentralstyremedlem:	Munir Osman Humed Jaber	Oslo
Sentralstyremedlem:	Ellen Reitan	Sør-Trøndelag/Trøndelag
Sentralstyremedlem:	Eirik Schrøder	Sør-Trøndelag/Trøndelag
Sentralstyremedlem:	Ronja Bell Breisnes	Hordaland
Sentralstyremedlem:	Snorre Erichsen Skjevrak	Rogaland

AUFs sentralstyre 2018-2020

Leder:	Ina Alvilde Rangønes Libak	Akershus
Generalsekretær:	Sindre Lysø	Østfold
Nestleder:	Astrid Willa Eide Hoem	Møre og Romsdal
Sentralstyremedlem:	Julie Indstad Hole	Trøndelag
Sentralstyremedlem:	Snorre Erichsen Skjevrak	Rogaland
Sentralstyremedlem:	Marta Hofsøy	Troms
Sentralstyremedlem:	Jan Halvor Vaag Endrerud	Oppland
Sentralstyremedlem:	Ronja Bell Breisnes	Hordaland
Sentralstyremedlem:	Gaute Børstad Skjervø	Trøndelag
Sentralstyremedlem:	Hoda Imad	Akershus
Sentralstyremedlem:	Reidar Fugle Nordhaug	Sogn og Fjordane
Sentralstyremedlem:	Agnes Nærland Viljugrein	Oslo
Sentralstyremedlem:	Håvard Sagbakken Saanum	Hedmark
Sentralstyremedlem:	Agnete Masternes Hanssen	Finmark

AUF-kontoret:

Eilif Swensen, Hermund Kjernli, Karoline Soot, August Hansen, Frida Ripland Moberg, Ingvild Ladegård, Jakob Vorren, Sunniva Bjerkaas, Jan Halvor Vaag Endrerud, Petra Brinch, Eirin Kristin Kjær, Andreas Jansen, Ingrid Resell Krogstad, Lara Rashid og Kristoffer Hansen.

